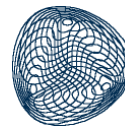

TÄHELEPANEMATUS LIIKLUSES

06/2017

UURINGU TEEMAD

I SÕIDUKIJUHTIDE TAUST (küsimused 1-5)

II KÕRVALISED TEGEVUSED SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

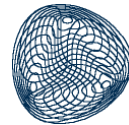
- ❖ Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal (küsimus 13)
- ❖ Kõrvaliste tegevuste ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal (küsimus 14)
- ❖ Suhtumine mobiiltelefoni kasutamisesse sõiduki juhtimise ajal (küsimus 15)
- ❖ Kõrvaliste tegevuste tõttu liiklusohtlikesse olukordadesse sattumine sõiduki juhtimise ajal (küsimus 6)

III MOBIILTELEFONI KASUTAMINE SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

- ❖ Mobiiltelefoni kasutamine (küsimused 7-9)
- ❖ Hoiakud mobiiltelefoni kasutamisele sõiduki juhtimise ajal (küsimus 10)
- ❖ Liiklusohtlikesse olukordadesse sattumine sõidukit juhtides mobiiltelefoni kasutamise tõttu (küsimused 11, 12)
- ❖ Liiklusohtlikesse olukordadesse sattumine kaassõitjana sõidukijuhi mobiiltelefoni kasutamise tõttu (küsimus 16)

IV TÄHELEPANUU HAJUTAMISE ENNETAMISELE SUUNATUD LIIKLUSOHUTUSKAMPAANIA

- ❖ Kampania vajalikkus (küsimus 19)
- ❖ Kampania spontaanne märkamine (küsimused 17, 18)
- ❖ Kampania aidatud märkamine (küsimused 20, 21)

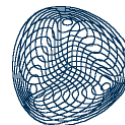
UURINGU METOODIKA

METOODIKA

- ❖ **Üldkogum:** üle 15-aastane Eesti elanikkond, 1 102 953 elanikku (2016. aasta ESA andemetel)
- ❖ **Meetod:** veebipaneel
- ❖ **Valimi koostamine:** kasutati üldkogumi proportsionaalset mudelit, hiljem tulemused kaaluti üldkogumile vastavaks soo, vanuse, rahvuse, piirkonnaja asulatüübi järgi.
- ❖ **Planeeritud ja tegelik valim:** 1000 ja 1000
- ❖ **Valimiviga:** 1000 vastaja puhul $\pm 3,1\%$, väiksemate gruppide vaatlemisel võib viga olla suurem
- ❖ **Läbiviimise aeg:** 25. mai – 9. juuni 2017
- ❖ **Küsitluse pikkus:** ca 6 minutit

VASTUTAJAD

❖ Tellijapoolne kontaktisik	Raul Rom
❖ Uuringu projektijuht ja aruande koostamine	Liis Grünberg
❖ Valim, ankeedi programmeerimine	Irina Strapatshuk
❖ Andmetöötlus	Reijo Pohl

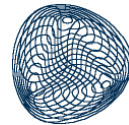

I

SÕIDUKIJUHTIDE TAUST

I SÕIDUKIJUHTIDE TAUST

(Slaid 6)

SÕIDUKIJUHID

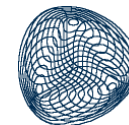
- ❖ Mootorsõiduki juhiluba on 66%-l üle 14-aastastel Eesti elanikel, neist 7% ei ole aga viimase 12 kuu jooksul ühtegi mootorsõidukit juhtinud. Antud uuringus vaadeldakse aga **sõidukijuhtidena** (joonistel kasutusel lühend SJ) **neid mootorsõiduki juhilubade omanikke, kes on viimase 12 kuu jooksul realselt ka mõnda mootorsõidukit juhtinud, s.o 61% üle 14-aastastest Eesti elanikest ehk 95%-se tõenäosusega 670 400 ± 33 070 inimest.**
- ❖ Viimaste seas on keskmisest enam mehi, 35-49-aastaseid, Lõuna-Eesti ja maapiirkondade elanikke, vähem seevastu naisi, 15-24- kui ka üle 65-aastaseid ning Tallinna elanikke.
- ❖ Pooled sõidukijuhtidest läbivad aasta jooksul kuni 10 000 kilomeetrit, s.h kõige suuremal osal ehk 28%-l jääb kilometraaž alla 5 000 kilomeetrit.

SÕIDUKIJUHTIMINE ON SEOTUD TÖÖGA

- ❖ **Sõidukijuhtimine on tööks või tööülesannete täitmisega seotud 31% sõidukijuhtidel, s.o 208 000 ± 26 600 inimesel;** sagedamini meestel, 50-64-aastastel, Põhja-Eesti ja maapiirkondade elanikel.
- ❖ Ka nende sõidukijuhtide puhul, kel sõidukijuhtimine on tööks või tööülesannetega seotud jääb aastane kilometraaž kõige suuremal osal ehk 29%-l alla 5 000 kilomeetri, kuid teisalt on nende seas oluliselt enam ka neid (neljandik), kel aastane kilometraaž ületab 20 000 kilomeetrit.

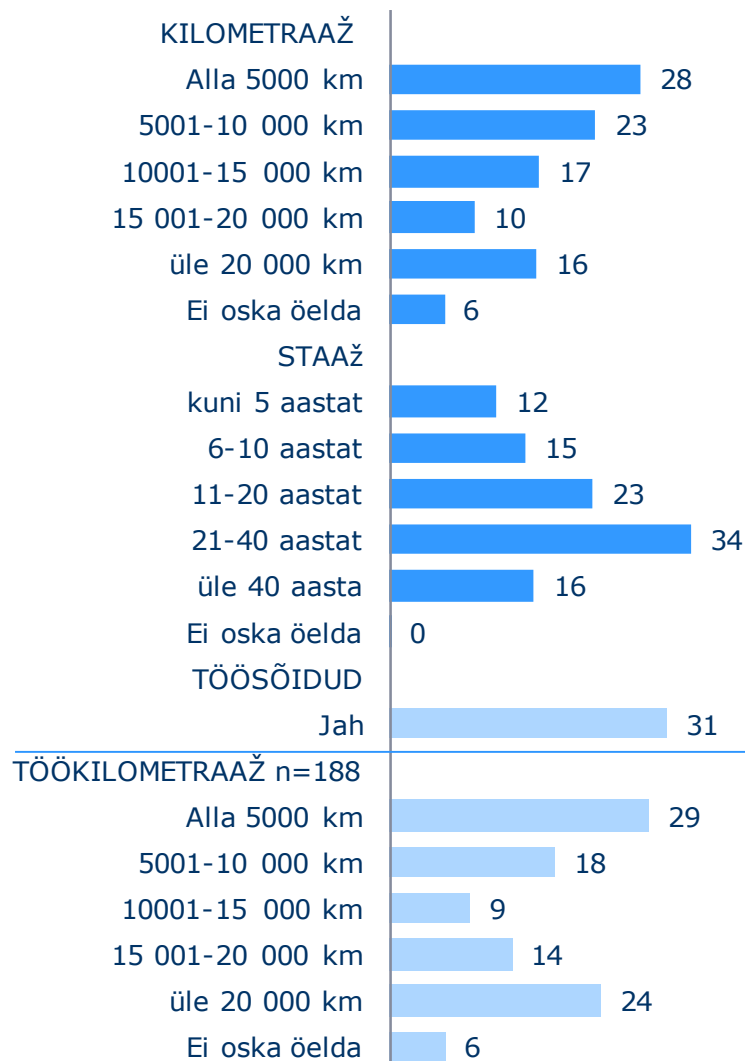
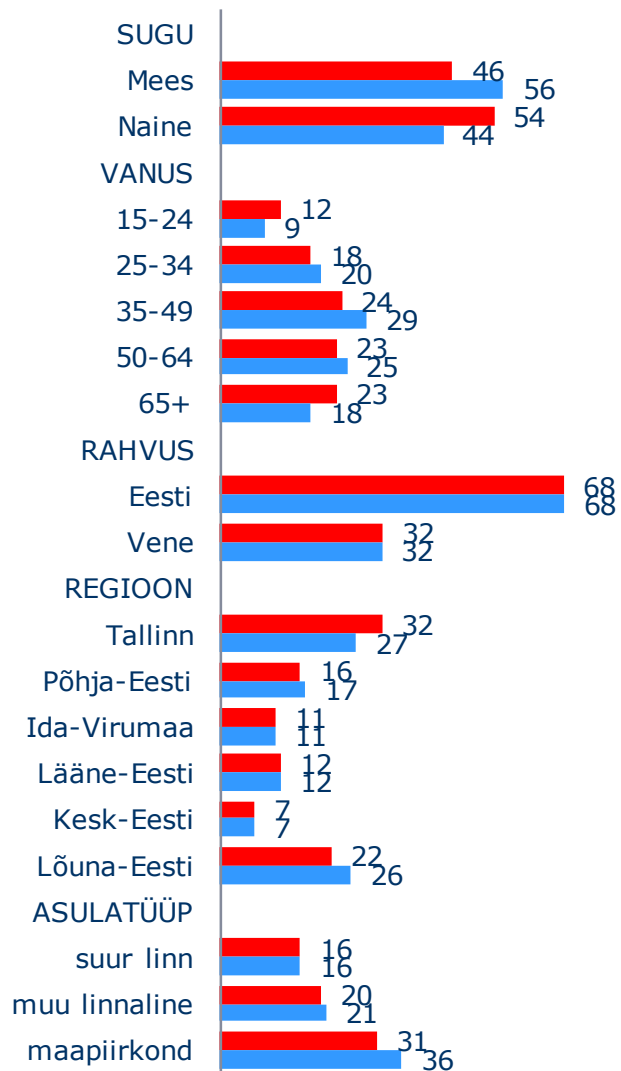
I SÕIDUKIJUHTIDE TAUST

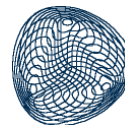
Sõidukijuhid

■ 2017 KÕIK, n=1015   ■ 2017 SJ, n=621

Sõidukijuhid (SJ), n=621

II

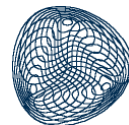
KÕRVALISED TEGEVUSED SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

II KÕRVALISED TEGEVUSED SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal

(Slaidid 9 ja 10)

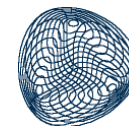

- ❖ Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkust sõiduki juhtimise ajal hinnati erinevate väidete tõsidust hinnates.
- ❖ Üldiselt peetakse kõiki loetletud liiklusreeglite rikkumisi väga ja pigem tõsisteks, seda kokku 84% või enamate poolt, s.h lausa 96% nõustub, et sõiduki juhtimine alkoholi mõju all on väga tõsine rikkumine.
- ❖ Veidi vähesemad peavad ohtlikuks aga kiiruse ületamist enam kui 10 km/h (79%) ja mobiiltelefoni kasutamist käed-vabad-seadmeta (71%).
- ❖ Kiiruse ületamine kuni 10 km/h on ainus liiklusreegel, mille puhul on selle rikkumist tõsiseks ohuks pidajaid samavõrd kui selle ohuks mitte-pidajaid (vastavalt 48% vs 51%).
- ❖ Võrreldes eelmise aastaga peetakse viimati nimetatuid liiklusreeglite rikkumisi problemaatiliseks vähesemate poolt, samas kui teiste rikkumiste osas pole suhtumises olulisi muutusi toimunud.
- ❖ Viimase kolme nimetatud liiklusreegli puhul eristub ka see, et sõidukijuhid ise peavad nende rikkumist keskmisest vähem tõsiseks ohuks.
- ❖ Taustaandmete vaatlemisel eristub, et eestlased peavad keskmisest ohtlikumaks väsinuna juhtimist (95% vs 88%) ja kiiruse ületamist kuni 10 km/h (54% vs 36%), muulased seevastu punase tulega tee ületamist (97% vs 93%) ja mobiiltelefoni kasutamist käed-vabad seadmeta (83% vs 65%).
- ❖ Üleüldse peavad kõiki rikkumisi ohtlikumaks naised ja üle 65-aastased. Muus osas olulisi erisusi aga ei ilmnenud.

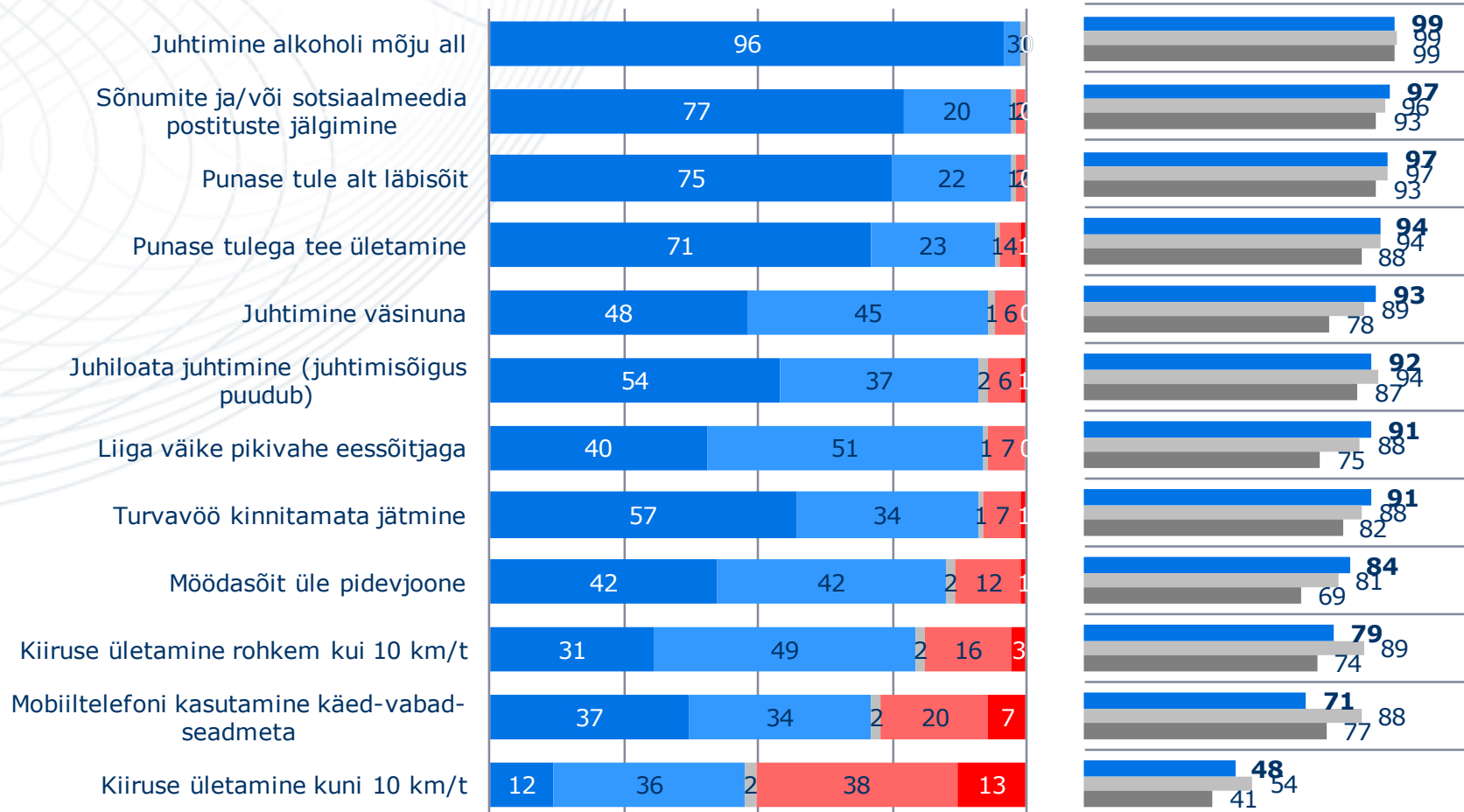
II KÕRVALISED TEGEVUSED SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal

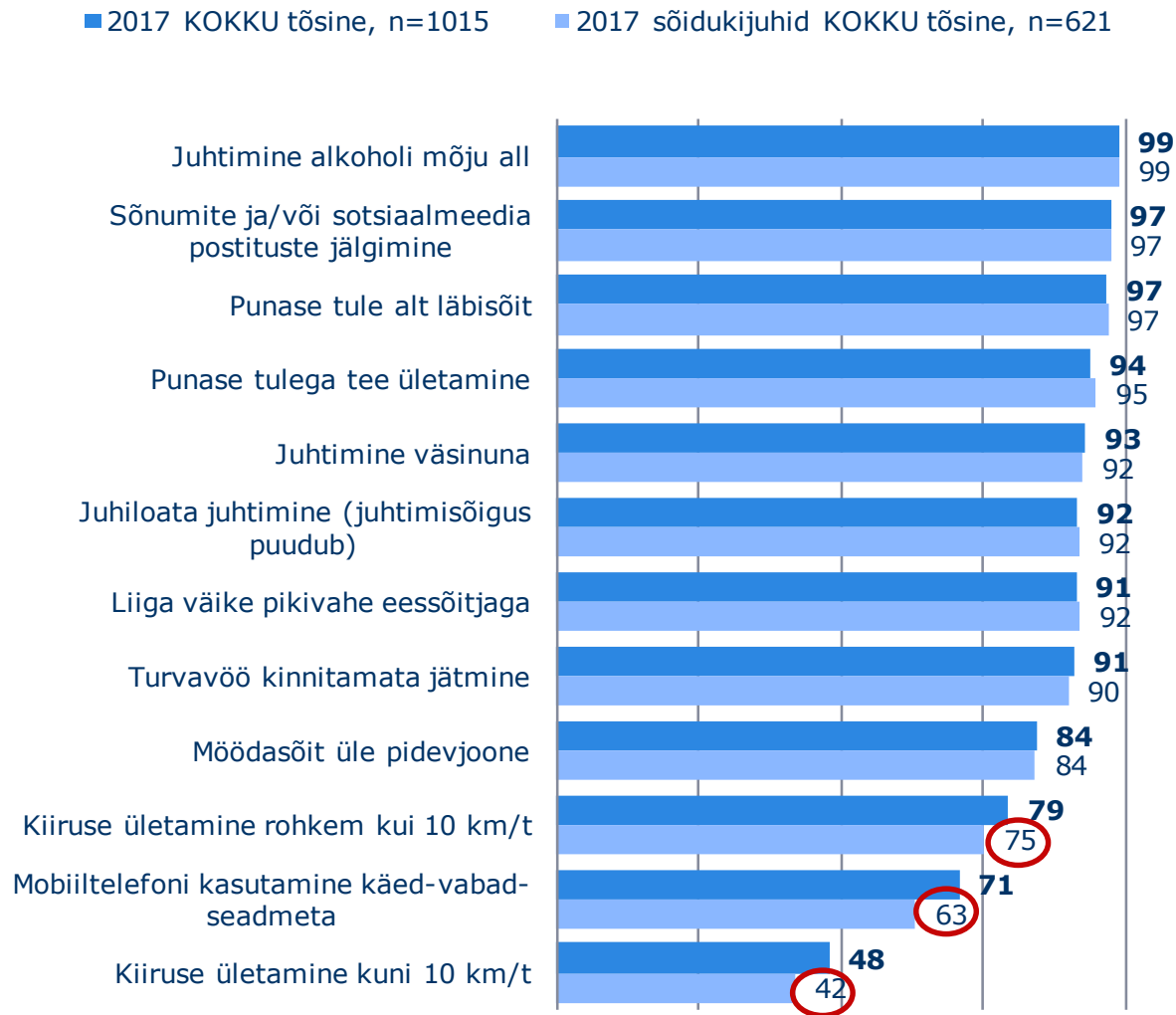
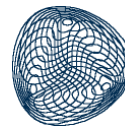
■ väga tõsine   ■ pigem tõsine   ■ ei oska öelda
■ pigem ei ole tõsine   ■ pole üldse tõsine

■ 2017 KOKKU tõsine, n=1015
■ 2016 KOKKU tõsine, n=1003
■ 2015 KOKKU tõsine, n=1068

II KÕRVALISED TEGEVUSED SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

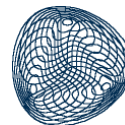
Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal

II KÕRVALISED TEGEVUSED SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

Kõrvaliste tegevuste ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal

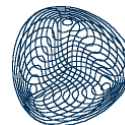
(Slaidid 12 ja 13)

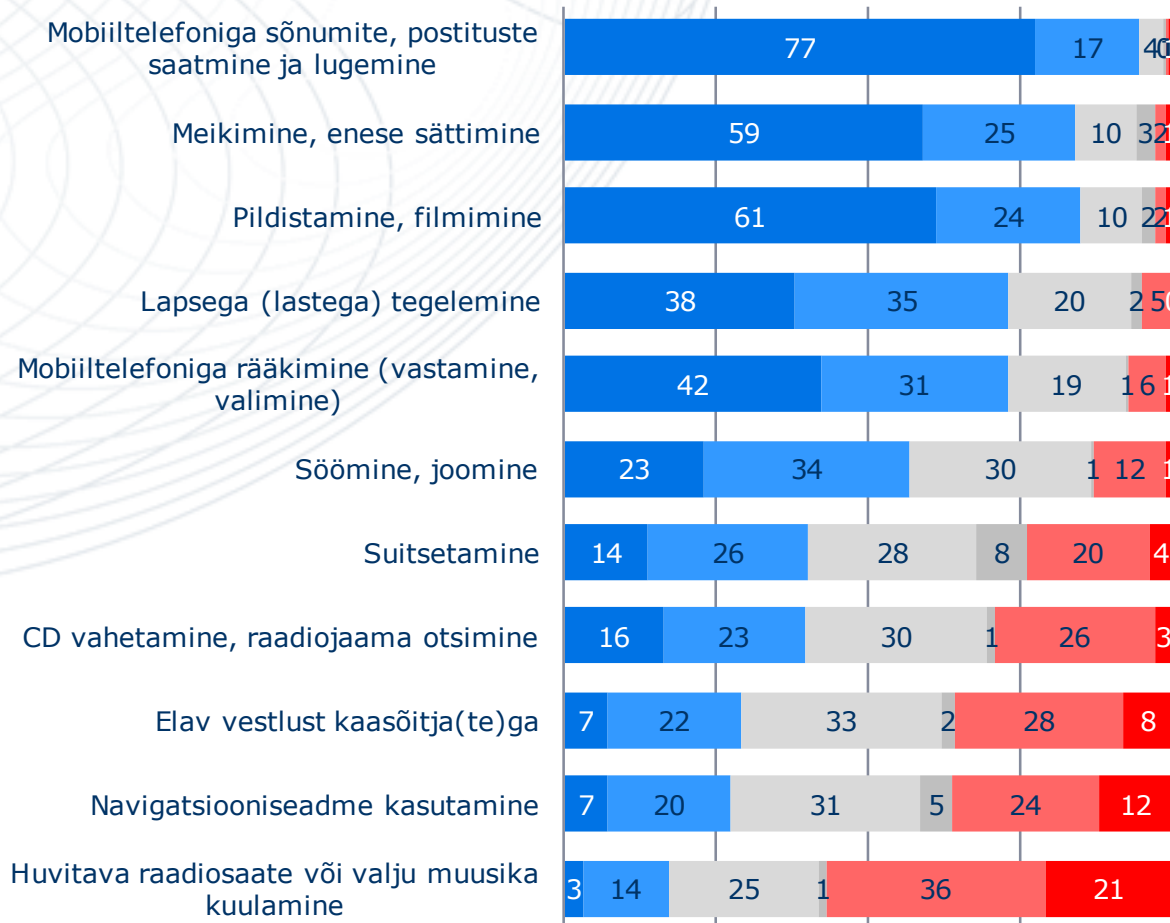
- ❖ Kõrvaliste tegevuste ohtlikkust sõiduki juhtimise ajal hinnati 5-sel skaalal, kus 1= täiesti ohutu ja 5= väga ohtlik.
- ❖ Kõige ohtlikumaks tegevusteks sõidukirollis peetakse telefoniga sõnumite, postituste saatmist ja lugemist (hinnangu "4" või "5" andis kokku 95%), seejärel meikimist, enese sättimist; pildistamist, filmimist (85%); lastega tegelemist ja telefoniga rääkimist (73%).
- ❖ Söömist, joomist peab ohtlikuks 57%, suitsetamist ning CD vahetamist, radiojaama otsimist 40%.
- ❖ Sõidukirollis peetakse pigem ohutuks seevastu vestlust kaassõitjatega, navigatsiooniseadmete kasutamist kui ka raadiosaate või muusika kuulamist.
- ❖ Aastaga on enamikke kõrvalisi tegevusi hakatud ohtlikumaks pidama, eelkõige on lisandunud neid, kelle arvates on sõidukijuhtimise ajal ohtlik vestelda kaassõitjatega (+14%). Ainsana peetakse nüüdseks aga veidi vähem ohtlikuks sõiduki juhtimise ajal lastega tegelemist (-6%).
- ❖ Sõidukijuhid ise hindavad enamikke kõrvaliste tegevustega tegelemist sõiduki juhtimise ajal keskmisest vähem ohtlikeks, eelkõige mobiiltelefoniga rääkimist kui ka CD vahetamist, radiojaama otsimist (kumbagi -8%), seejärel ka söömist, joomist; suitsetamist ning raadiosaate, muusika kuulamist (kõiki -6%).
- ❖ Taustaandmete vaatlemisel eristub, et maapiirkondade elanikud peavad keskmisest ohtlikumaks lastega tegelemist (79%), elavat vestlust kaassõitjatega (37%) kui ka navigatsiooniseadmete kasutamist (34%).
- ❖ Üleüldse peavad kõiki kõrvalisi tegevusi sõiduki juhtimise ajal ohtlikumaks naised ja üle 65-aastased. Muus osas olulisi erisusi aga ei ilmnenud.

II KÕRVALISED TEGEVUSED SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

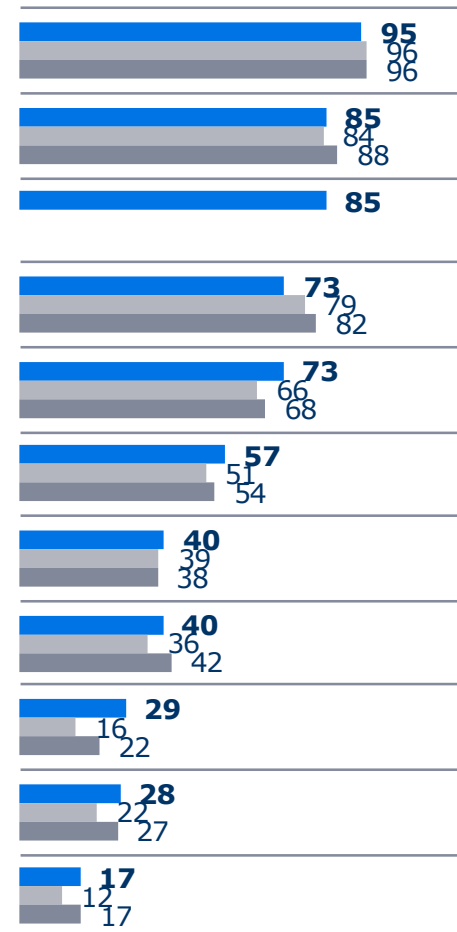
Kõrvaliste tegevuste ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal, %

■ 5=väga ohtlik ■ 4 ■ 3 ■ ei oska öelda ■ 2 ■ 1=täiesti ohutu

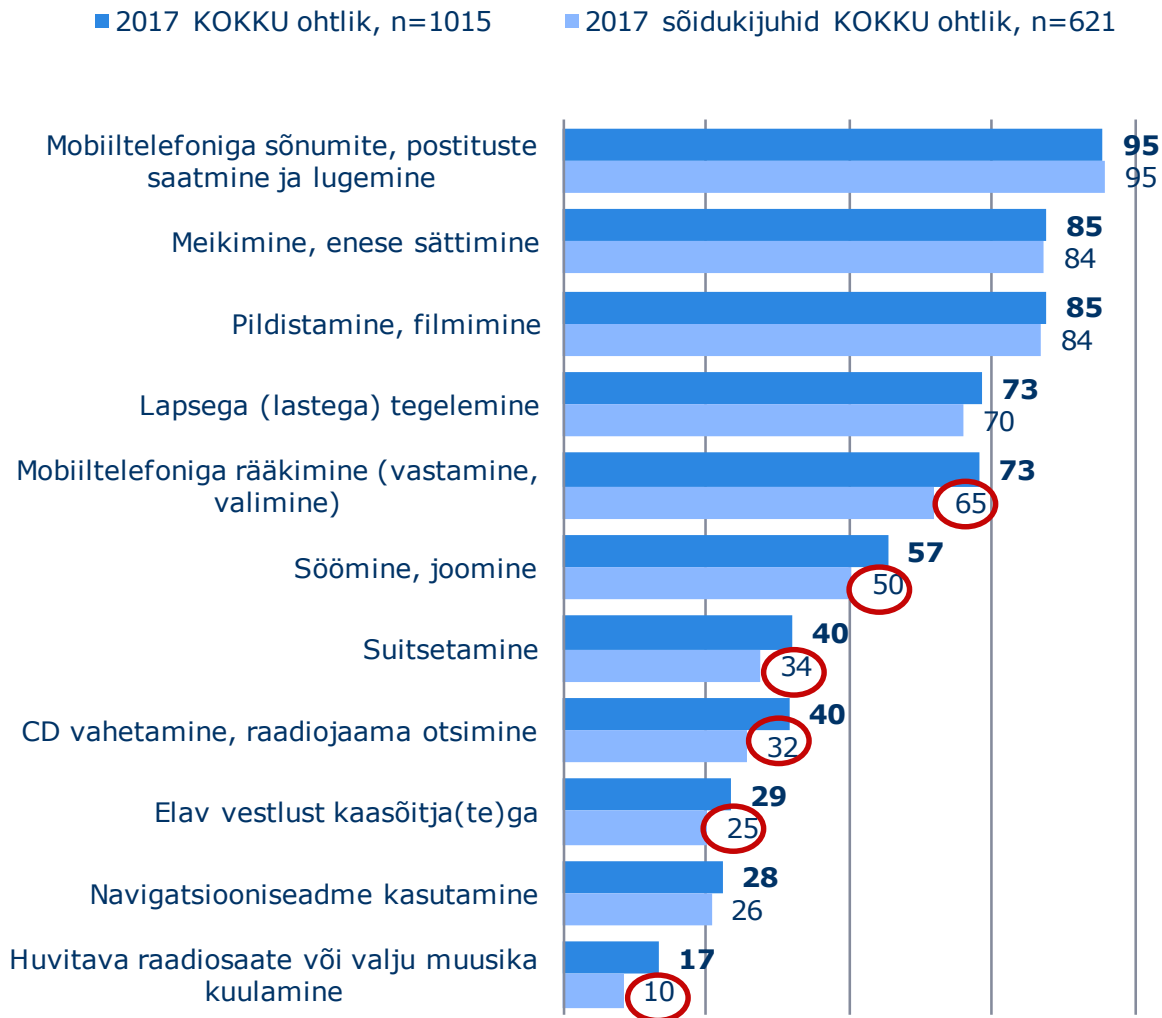
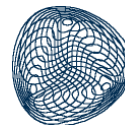

■ 2017 KOKKU ohtlik, n=1015
 ■ 2016 KOKKU ohtlik, n=1003
 ■ 2015 KOKKU ohtlik, n=1068

II KÕRVALISED TEGEVUSED SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

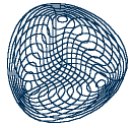
Kõrvaliste tegevuste ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal , %

II KÕRVALISED TEGEVUSED SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

Suhtumine mobiiltelefoni kasutamisesse sõiduki juhtimise ajal

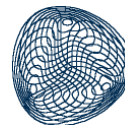
(Slaidid 15 ja 16)

- ❖ Seadusandlust ja järelevalvet puudutavaid seisukohti mobiiltelefonide kasutamisesse sõiduki juhtimise ajal hinnati samuti erinevate väidetega nõustumise kaudu.
- ❖ 86% nõustus täielikult või pigem, et kaassõitjana palutakse kõrvaliste tegevustega tegeleva sõidukijuhil keskenduda sõidule. Aastaga on vastavalt arvanute osakaal tõusnud +9%.
- ❖ Veidi enam kui pooled nõustuvad, et juhtimise ajal telefoni ebaseadusliku kasutamise eest tuleks määrata senisest karmimaid karistus (57%) ja oleks vaja rakendust, mis täielikult välistaks juhil sõidu ajal telefoni kasutamise (54%). Kui esimese väite puhul on sellega nõustunute osakaal aja jooksul veidi tõusnud, siis teise puhul tasapisi langenud.
- ❖ Pigem ei nõustuta sellega, et juhtimise ajal ebaseaduslikult telefoni kasutanud juhid tuleks saata koolitusele, vastavalt arvanuid 51%, samas kui nõustujaid vaid 42%.

- ❖ Sõidukijuhtide suhtumine väljatoodud seisukohtadesse on veidi järeleandlikum, vaid ise kaassõitjana sõites pööravad nad sõidukijuhi kõrvalistele tegevustele tähelepanu teistega samaväärselt.

- ❖ Jällegi on seisukohtade osas nõudlikumad naised ja üle 65-aastased. Muus osas olulisi erisusi ei ole.

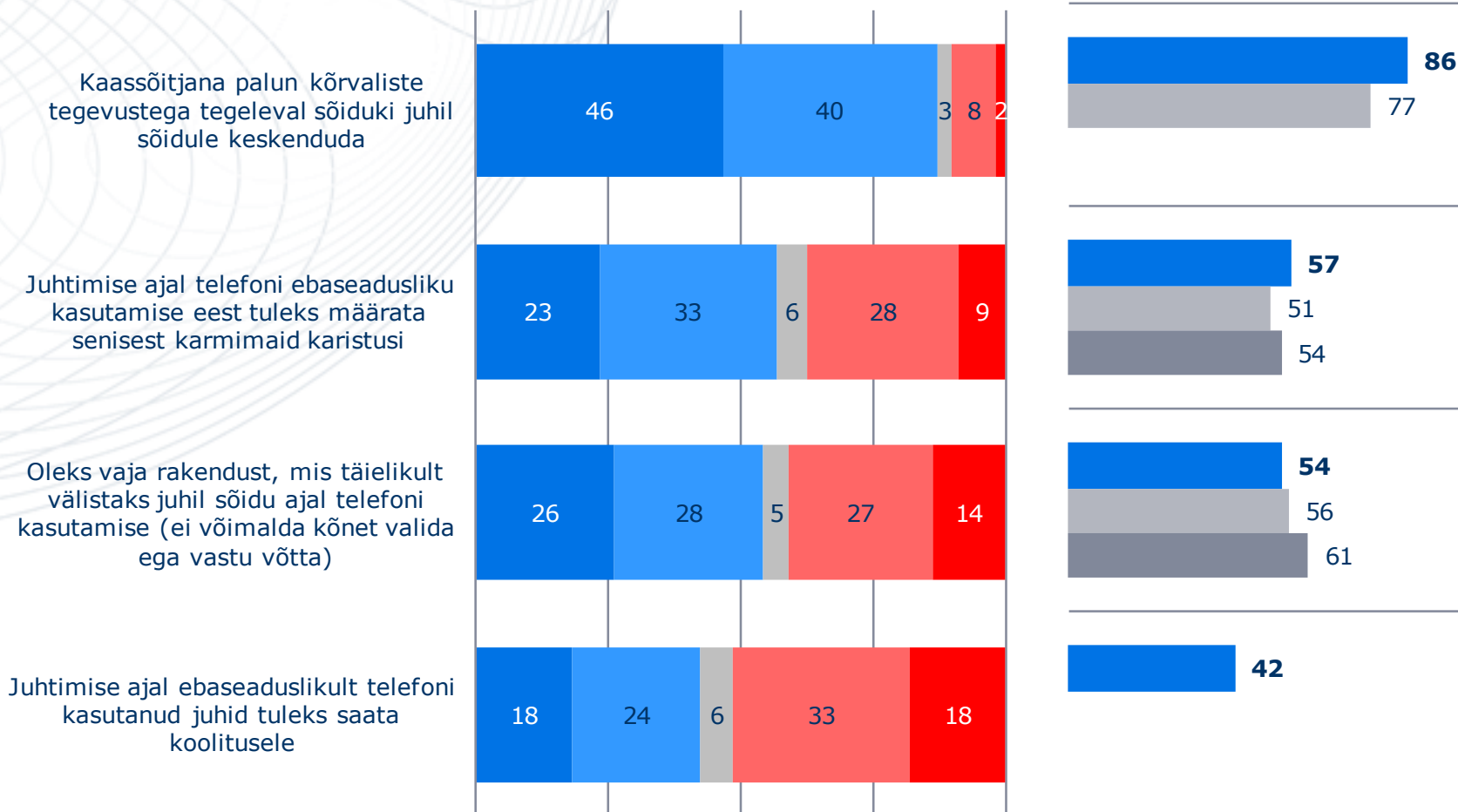
II KÕRVALISED TEGEVUSED SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

Suhtumine mobiiltelefoni kasutamisesse sõiduki juhtimise ajal, %

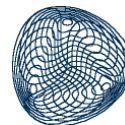
- täielikult nõus
- pigem nõus
- ei oska öelda
- pigem ei nõustu
- ei nõustu üldse

- 2017 KOKKU nõustub, n=1015
- 2016 KOKKU nõustub, n=1003
- 2015 KOKKU nõustub, n=1068

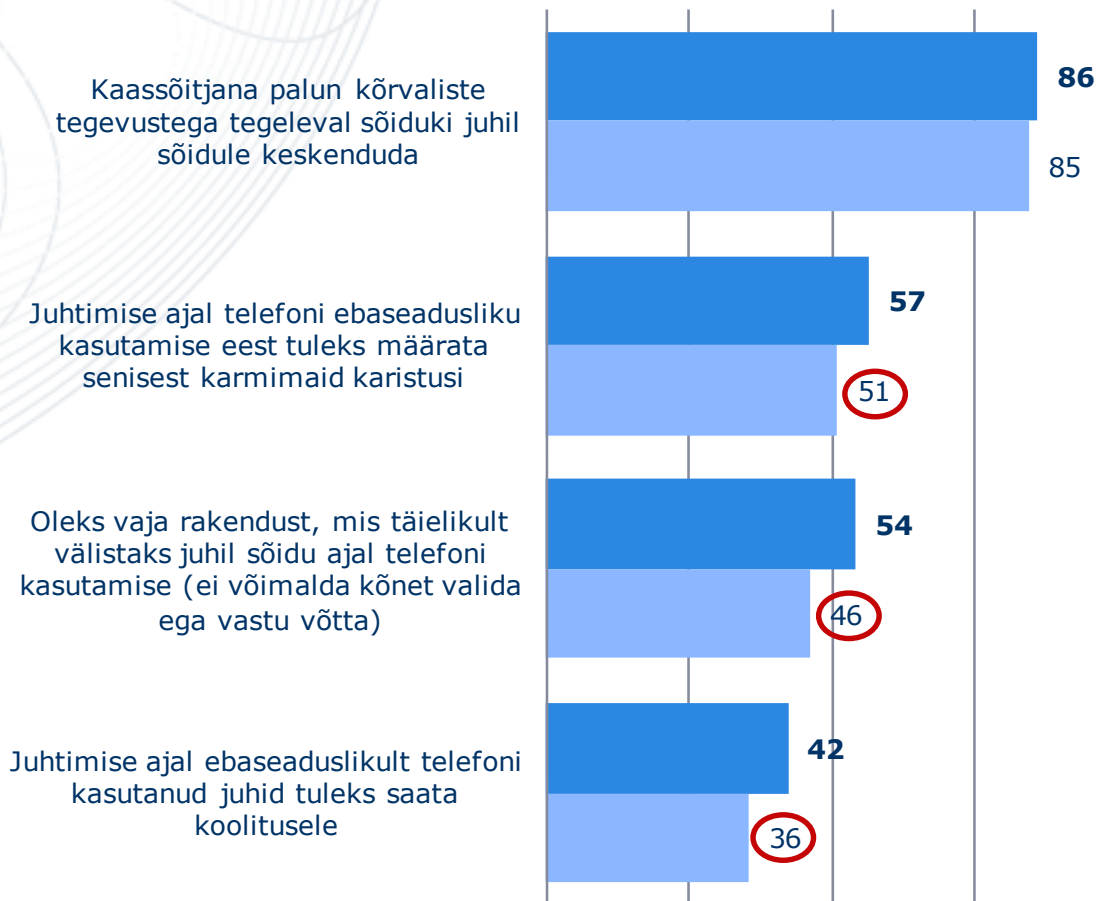

II KÕRVALISED TEGEVUSED SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

Suhtumine mobiiltelefoni kasutamisesse sõiduki juhtimise ajal, %

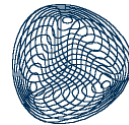
■ 2017 KOKKU nõustub, n=1015 ■ 2017 sõidukijuhid KOKKU nõustub, n=621

II KÕRVALISED TEGEVUSED SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

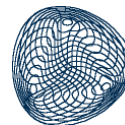
Kõrvaliste tegevuste tõttu liiklusohutlikkesse olukordadesse sattumine sõiduki juhtimise ajal (Slaid 18)

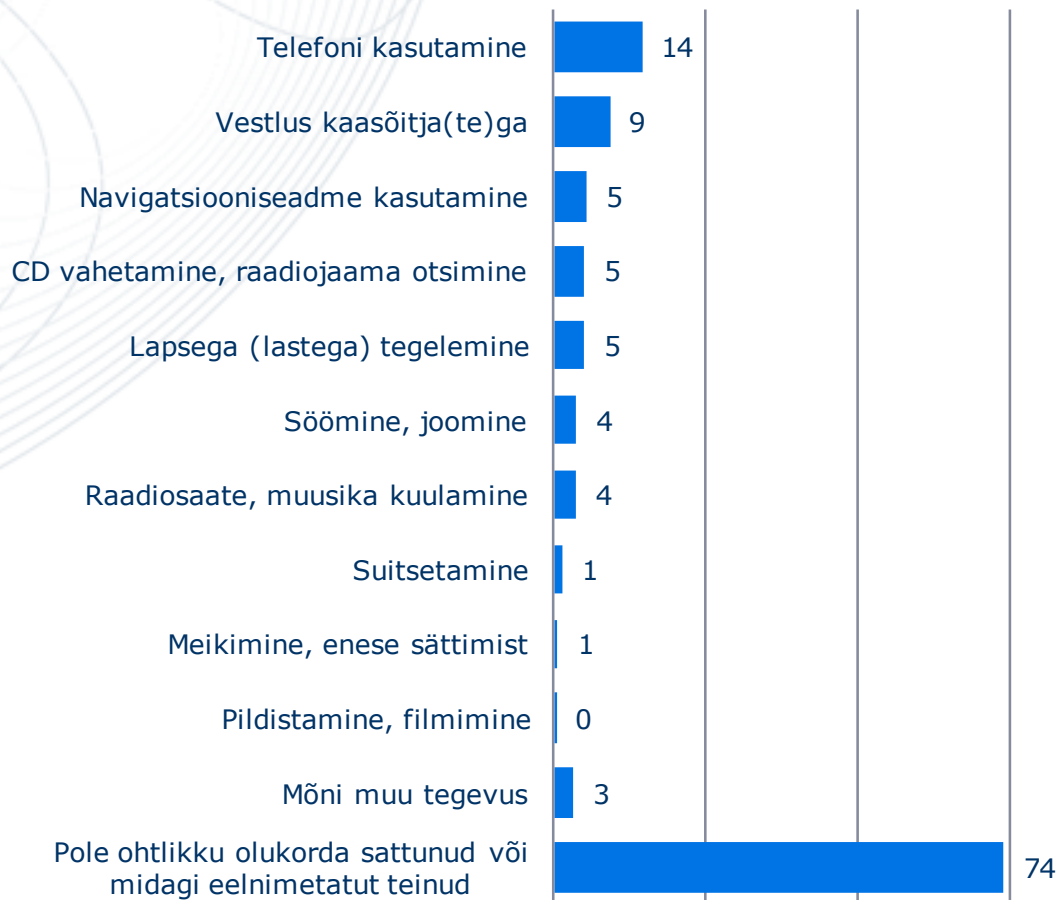
- ❖ **Viimase 12 kuu jooksul on mõnda liiklusohutlikku olukorda sattunud 26% sõidukijuhtidest, s.o 170 000 ± 24 500 inimest, s.h on igaüks neist nimetanud keskmiselt 2 erinevat liiklusohutliku olukorra põhjustajat. Liiklusohutlikku olukorda on sagedamini sattunud kuni 34-aastased (35-41%) sõidukijuhid.**
- ❖ **Kõige levinumaks liiklusohutlikku olukorda sattumise põhjuseks on telefoni kasutamine (14% sõidukijuhtidest);** sagedamini 15-34-aastaste (25%) ja Põhja-Eesti elanike (23%) puhul (Slaid 28). 2016. aastal oli vastav näitaja 23% ja 2015. aastal 36%. Siis küsiti aga küsimust teiste kõrvaliste tegevuste kontekstist eraldi ja selgus liiklusohutlike olukordade tekitajate loetelu põhjal välistamise alusel.
- ❖ **Seejärel on liiklusohutliku olukorra põhjustajaks vestlus kaassõitjatega (9% sõidukijuhtidest);** sagedamini 15-24-aastaste (21%) ja Ida-Virumaa elanike (21%) puhul.
- ❖ Muid põhjuseid nimetati oluliselt vähemate sõidukijuhtide poolt. Ka taustaandmete lõikes ei esinenud erinevusi.

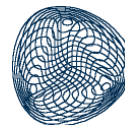
II KÕRVALISED TEGEVUSED SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

Kõrvaliste tegevuste tõttu liiklusohtlikkesse olukordadesse sattumine sõiduki juhtimise ajal , %

■ 2017 SJ, n=621

III

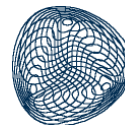
MOBIILTELEFONI KASUTAMINE SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

III MOBIILTELEFONI KASUTAMINE SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

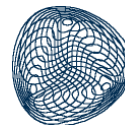
(Slaidid 21, 22 ja 28)

- ❖ **Mobiiltelefoni on viimase 12 kuu jooksul kasutanud sõiduki juhtimise ajal 72% sõidukijuhtidest, s.o 482 820 ± 33 670 inimest, s.h 15% kasutavad mobiiltelefoni sageli.**
- ❖ Sõiduki juhtimise ajal mobiiltelefoni kasutajaid on keskmisest enam meeste (80%), 15-24- (87%) kui ka 35-49-aastaste (85%) ja Põhja-Eesti (81%) elanike, samuti 11-20-aastase sõidukijuhi staažiga (80%) ja sõidukiga tööülesandeid täitvate (86%) juhtide seas (Slaid 28).
- ❖ Mobiiltelefoni kasutajate ega ka nende sagedaste kasutajate osakaal ei ole viimaste aastatega üldse muutunud.
- ❖ Telefoni kasutavatest sõidukijuhtidest 63% kasutab käed-vabad süsteemi, s.h sagedasi kasutajaid on 40%. Aastaga on vastava süsteemi kasutajate osakaal kokku langenud 10% ja sagedaste kasutajate osakaal 5%.
- ❖ Käes hoiab telefoni 79% sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutavatest juhtidest, s.h sageli teeb seda 23%. Aastaga on vastavalt toimijate osakaal langenud -4%.
- ❖ Mobiiltelefoni kasutatakse sõidukiroolis valdavalt kõnedele vastamiseks (96%), ohtralt ka:
  - pereliikmetele helistamiseks (66%) – sagedamini 25-49-aastased (75-78%);
  - töökõnede tegemiseks (58%) – sagedamini mehed (67%), 35-49-aastased (67%) ja muukeelsed (66%);
  - sõpradele, tuttavatele helistamiseks (47%) – sagedamini 15-34-aastased (59-63%).
- ❖ Muude tegevuste jaoks kasutatakse telefoni juba vähem kui neljandiku poolt, sagedamini 15-34-aastaste poolt.
- ❖ Aastatega pole erinevate mobiiltelefoniga teostatavate tegevuste osakaal sõidukiroolis oluliselt muutunud.

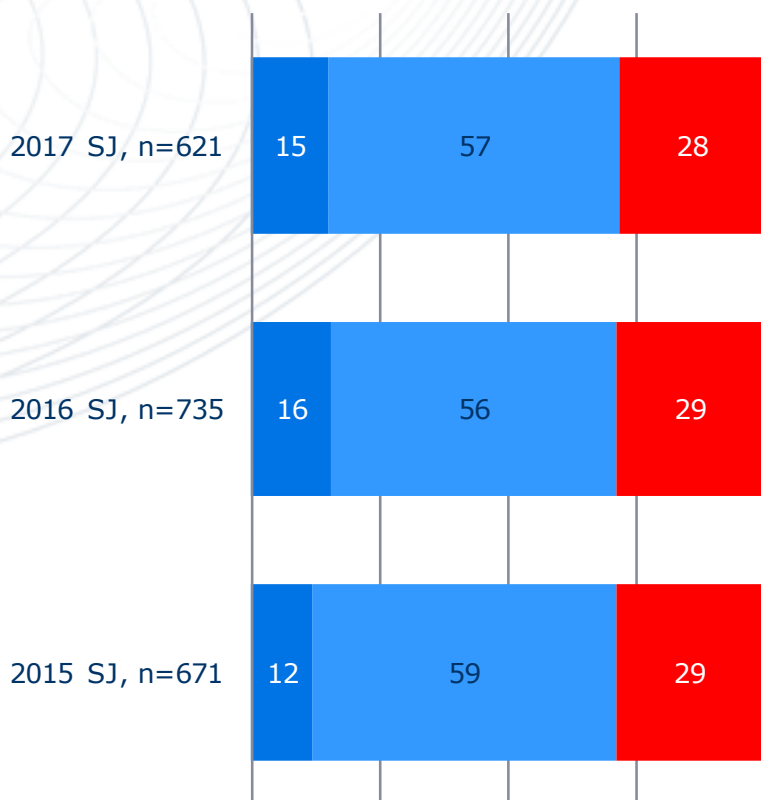
III MOBIILTELEFONI KASUTAMINE SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal, %

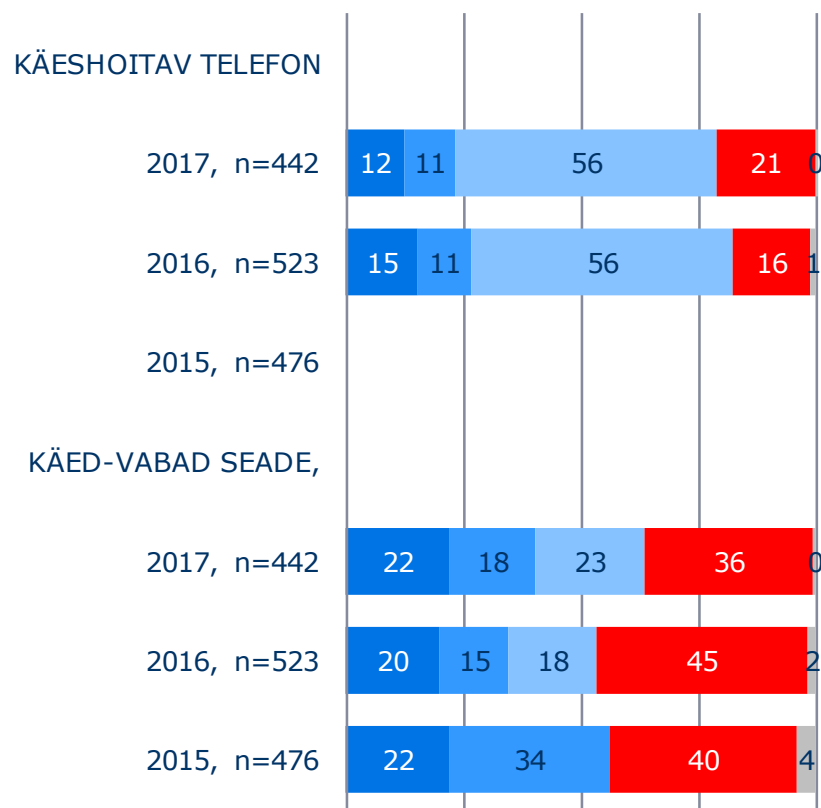
Telefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal,
n=sõidukijuhid

■ sageli   ■ mõnikord   ■ mitte kunagi

Telefoni kasutamise viis,
n=telefoni kasutavad sõidukijuhid

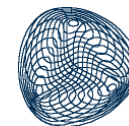
■ alati   ■ sageli
■ mõnikord   ■ mitte kunagi
■ ei oska öelda

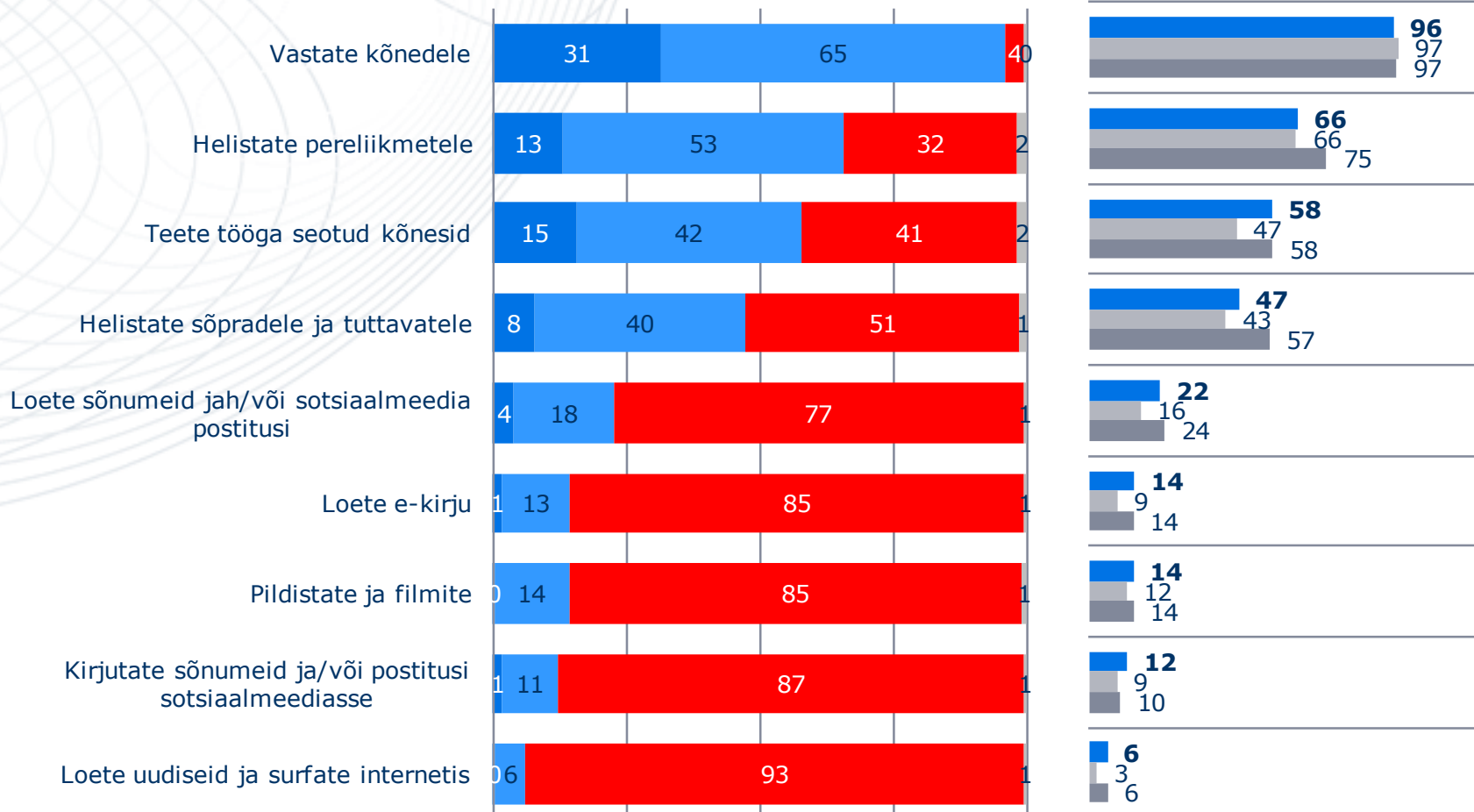
III MOBIILTELEFONI KASUTAMINE SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal, %

n=telefoni kasutavad sõidukijuhid

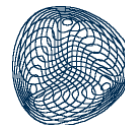
■ sageli   ■ mõnikord   ■ mitte kunagi   ■ ei oska öelda

III MOBIILTELEFONI KASUTAMINE SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

Hoiakud mobiiltelefoni kasutamisele sõiduki juhtimise ajal

(Slaid 25)

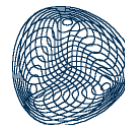

- ❖ Hinnates nõustumist erinevate sõidukiroolis mobiiltelefoni kasutamist puudutavate väidetega selgitati välja sõidukijuhtide üldine nägemus isiklikust mobiiltelefoni kasutamisest sõidu ajal.
- ❖ Suurem osa sõidukijuhtidest on veendumusel, et nad kasutavad sõidukit juhtides telefoni nii vähe kui võimalik (täiesti ja pigem nõus kokku 90%) ning, et nad oskavad hinnata, millal on ohutu sõidukit juhtides telefoni kasutada (81%, sagedamini 25-34-aastased). Viimase väitega nõustujate osakaal on viimase aastaga oluliselt tõusnud (+15%).
- ❖ Helistamiseks peatab sõiduki 81% telefoni kasutavatest sõidukijuhtidest (sagedamini 50-64-aastased), pea pooled neist nõustuvad selle väitega täielikult. Ometigi on vastavalt käituvate osakaal aastaga langenud (-6%).
- ❖ Aastaga on märkimisväärselt suurenenud ka nende sõidukijuhtide osakaal, kes arvavad, et nad kasutavad telefoni sõidukit juhtides turvalisemalt kui juhid keskmiselt (+20%, nõustujaid nüüdseks 71%), kui ka nende oma, kes arvavad, et telefoni kasutamine ei sega ühelgi viisil nende sõiduki juhtimist (+8%). Viimase väite puhul on siiski sellega nõustujate kui ka mitte-nõustujate osakaalud pea võrdsed (kumbagi 30%).
- ❖ Väited, mille puhul sellega nõustajaid on vähem kui mitte-nõustujad on:
  - Telefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal on täiesti aktsepteeritav (18% vs 45%, s.h nõustujate osakaal aastaga langenud -5%);
  - Sõidukit juhtides on hea kasutada aega telefoni teel asjade ajamiseks (15% vs 61%, sagedamini on vastaval arvamusel eestlased);
  - Huvitavast õnnetuspaigast möödumisel teeksin sellest pilti (10% vs 66%).

III MOBIILTELEFONI KASUTAMINE SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

Hoiakud mobiiltelefoni kasutamisele sõiduki juhtimise ajal

(Slaid 25)

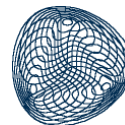

- ❖ Telefoni kasutamisest sõiduki juhtimise ajal on valmis loobuma 69% sõidukijuhtidest (sagedamini naised), väitega nõustujate osakaal pole aja jooksul muutunud.
- ❖ Ligikaudu pooled sõidukijuhid nõustuvad, et nende jaoks on oluline olla kogu aeg telefoni teel kättesaadav (sagedamini muukeelse elanikkonna jaoks), s.h vastavalt arvajate osakaal on aastaga tõusnud 5%.
- ❖ Eelmise aastaga võrreldes muutumatuna on püsinud aga sõidukijuhtide osakaal (38%), kes nõustuvad, et ainuüksi telefonihelina kuulmine viib nende tähelepanu liikluselt kõrvale (sagedamini jällegi muukeelse elanikkonna jaoks).

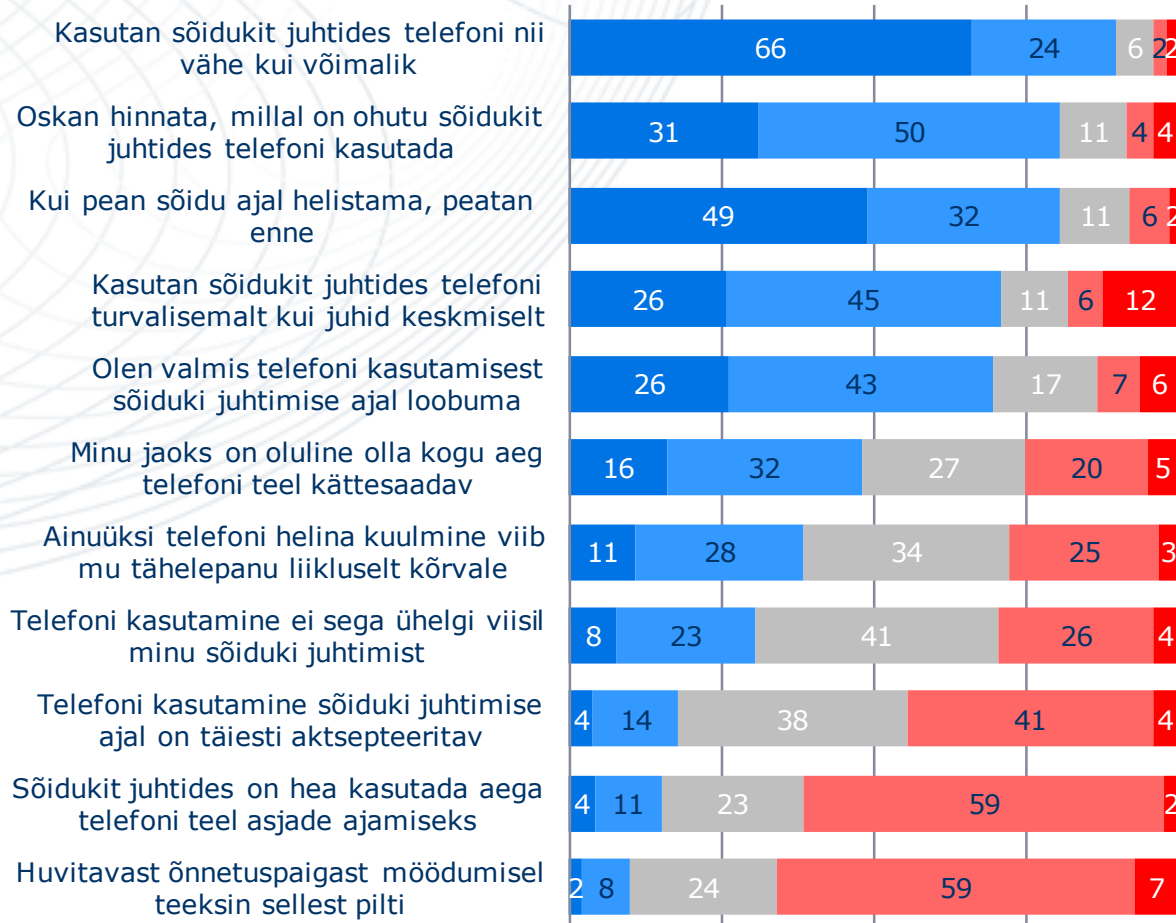
III MOBIILTELEFONI KASUTAMINE SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

Hoiakud mobiiltelefoni kasutamisele sõiduki juhtimise ajal, %

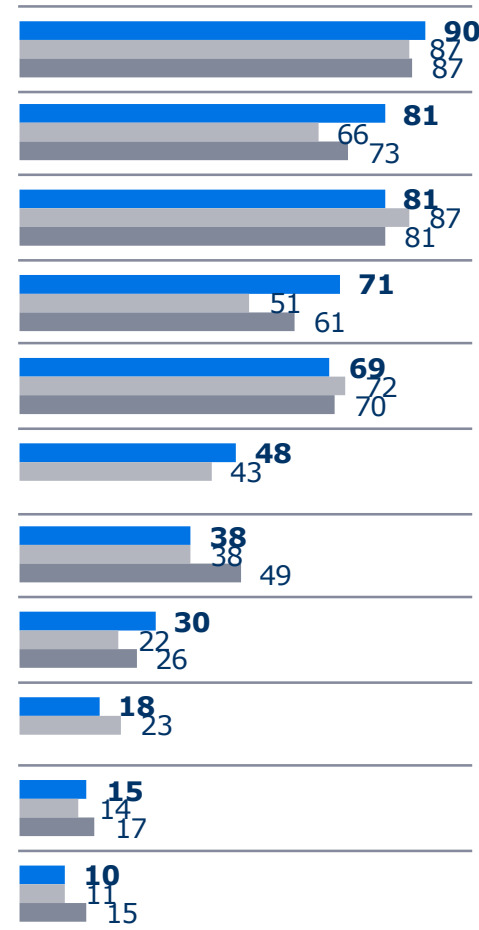

n=telefoni kasutavad sõidukijuhid

- nõustun täielikult
- ei oska öelda
- ei nõustu üldse
- pigem nõustun
- pigem ei nõustu

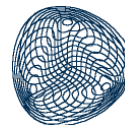

- 2017 KOKKU nõus, n=451
- 2016 KOKKU nõus, n=532
- 2015 KOKKU nõus, n=476

III MOBIILTELEFONI KASUTAMINE SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

Tajutav sotsiaalne surve mobiiltelefoni kasutamise puhul sõiduki juhtimise ajal (Slaid 27)

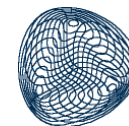

- ❖ Hinnates nõustumist erinevate sõidukiroolis mobiiltelefoni kasutamist puudutavate väidetega selgitati välja sõidukijuhtide üldine nägemus ka tajutavast sotsiaalsest survest mobiiltelefoni kasutamisest sõidu ajal.
- ❖ Lausa 70% sõidukijuhtidest tunnistab, et nad tegelikult ei tahaks sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutada, kuid nad on kohustatud. Vastavat kohustust tajutakse oluliselt enamate poolt kui varem (+19% võrreldes eelmise aastaga). Sagedamini tajuvad vastavat survet 35-64-aastased ja muukeelne elanikkond.
- ❖ Pea 2/3 sõidukijuhtidest ei tahaks, et teised liiklejad märkaks, et nad sõidukit juhtides telefoni kasutavad, samas suurema osa juhtide lähedased ei kritiseeri neid, kui nad seda tegema sattuvad. Lähedaste arvatav tolerantsus on aastaga oluliselt suurenenud (+13%), seda lausa sel määral, et kui nüüdseks on vastava väitega nõustujate osakaal suurem kui mitte-nõustujate oma, siis varasemalt oli see vastupidi.
- ❖ Varasemate aastatega sarnaselt on neid sõidukijuhte, keda jääb vaevama, kui nad sõiduki juhtimise ajal telefonile ei vasta, ligikaudu kolmandik, sagedamini leidub neid üle 50-aastaste seas.

III MOBIILTELEFONI KASUTAMINE SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

Tajutav sotsiaalne surve mobiiltelefoni kasutamise puhul sõiduki juhtimise ajal, %

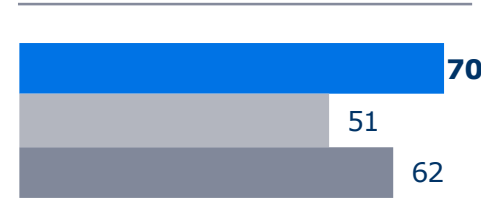
n=telefoni kasutavad sõidukijuhid

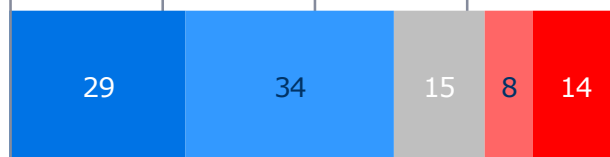
- nõustun täielikult
- pigem nõustun
- ei oska öelda
- pigem ei nõustu
- ei nõustu üldse

- 2017 KOKKU nõus, n=451
- 2016 KOKKU nõus, n=532
- 2015 KOKKU nõus, n=476

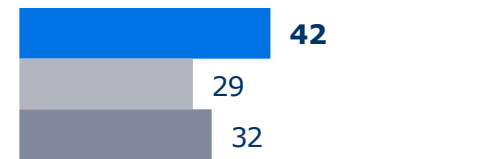
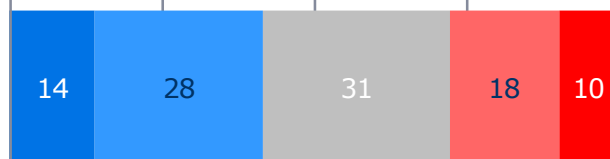
Tegelikult ei tahaks sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutada, aga olen (töölalaselt või muul põhjusel) kohustatud

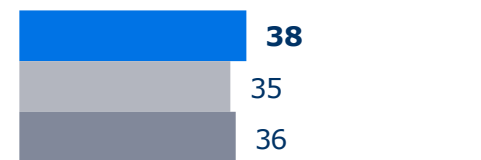
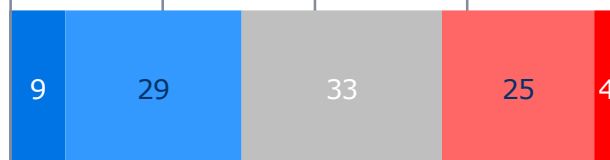
Ei tahaks, et teised liiklejad märkavad, kui kasutan sõidukit juhtides telefoni

Lähedased ei kritiseeri, kui ma sõidukit juhtides telefoni kasutan

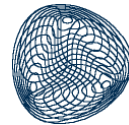

Mind jääb vaevama, kui ma ei vasta sõiduki juhtimise ajal telefonile

III MOBIILTELEFONI KASUTAMINE SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

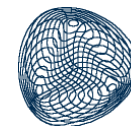
Liiklusohthlikkesse olukordadesse sattumine sõidukit juhtides mobiiltelefoni kasutamise tõttu (Slaidid 29 ja 30)

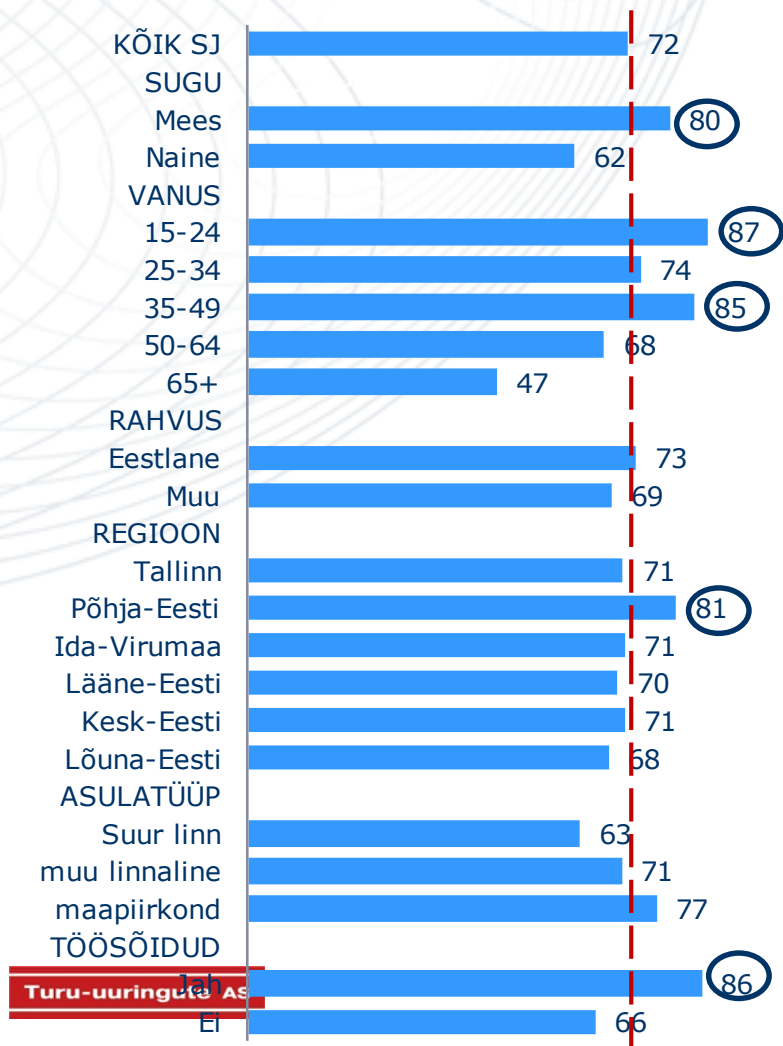
- ❖ **Sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutamise tõttu on liiklusohthlikku olukorda sattunud 14% sõidukijuhtidest, s.o 95 800 ± 19 160 inimest;** sagedamini kuni 34-aastased (25%) ja Põhja-Eesti (23%) elanikud.
- ❖ *(Sõidukijuhtidest, kes kasutavad sõiduki juhtimise ajal telefoni, on selle kasutamise tõttu liiklusohthlikku olukorda sattunud 20%;, 2016. aastal oli vastav näitaja 33% ja 2015. aastal 44%, kuid siis küsiti küsimust teisiti (vt ka Slaid 17)).*
- ❖ Iga sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutamise tõttu liiklusohthlikku olukorda sattunud sõidukijuht nimetas keskmiselt kahte erinevat ohuolukorda.
- ❖ Levinuimaks liiklusohthliku olukorra tekitajaks mobiiltelefoni kasutamisel sõiduki juhtimise ajal on olnud hetkeline tähelepanu hajumine liikluselt (2/3 juhtudest).
- ❖ Ligikaudu iga neljas mobiiltelefoni kasutamisega seotud liiklusohthlik olukord on tingitud sõidurajalt kõrvale kaldumist, kiiruse märkamatu langemist või äkkpidurdust. Muid olukordi on esinenud oluliselt vähem.
- ❖ Võrreldes varasemate uuringutega on liiklusohthlikud olukorrad sagedamini tingitud äkilisest pidurdamisest, vähenenud on aga sõidukiiruse langemisest tingitud ohtlikud olukorrad.
- ❖ Iga sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutamise tõttu liiklusohthlikku olukorda sattunud sõidukijuht nimetas keskmiselt kahte erinevat viisi, kuidas ta sel hetkel telefoni kasutas.
- ❖ Valdavalt on sõiduki juhtimise ajal liiklusohthlikku olukorda sattunud telefoniga rääkimise, numbri valimise ja kõne vastu võtmise pärast (kolmandik), muid tegevusi nimetati juba vähesemate vastajate poolt.
- ❖ Aastatega on vähenenud kõne vastuvõtmisest tingitud liiklusohthlikud olukorrad, saagenenud aga telefoni navigeerimisvõimaluse kasutamisest kui ka sõnumite/sotsiaalmeedia postituste kirjutamisest ja lugemisest tingitud liiklusohthlikud olukorrad.

III MOBIILTELEFONI KASUTAMINE SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

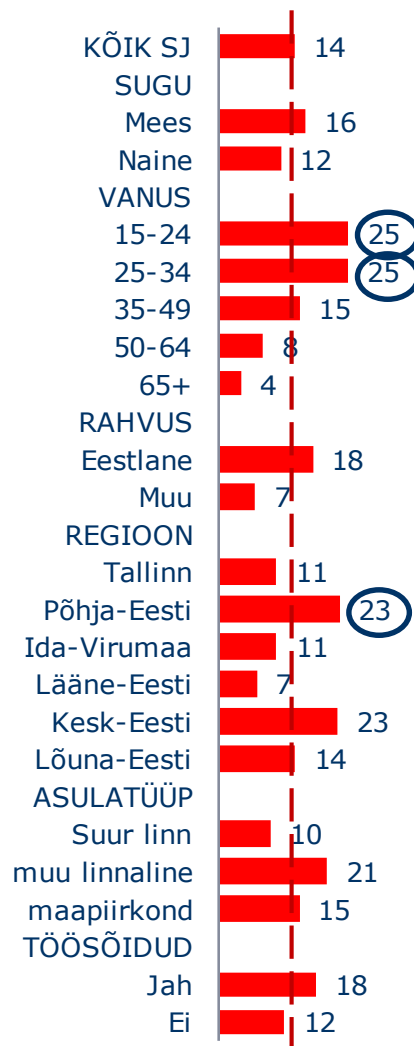
Liiklusohhtlikesse olukordadesse sattumine sõidukit juhtides mobiiltelefoni kasutamise tõttu - taust, %

On kasutanud telefoni sõiduki juhtimise ajal
n=621 (sõidukijuhid)

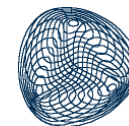
On sattunud liiklusohhtlikku olukorda telefoni kasutamise tõttu sõiduki juhtimise ajal
n=621 (sõidukijuhid)

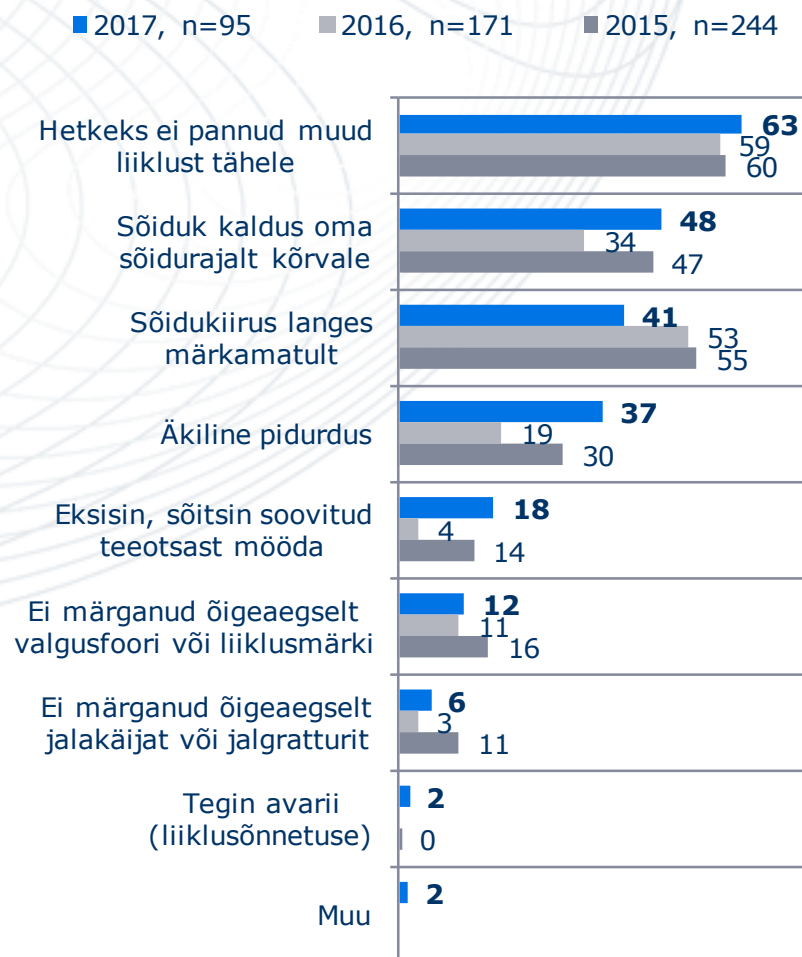
III MOBIILTELEFONI KASUTAMINE SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

Liiklusohthlikesse olukordadesse sattumine sõidukit juhtides mobiiltelefoni kasutamise tõttu, %

n=on sattunud liiklusohthlikku olukorda telefoni kasutamise tõttu sõiduki juhtimise ajal

Liiklusohthlik olukord

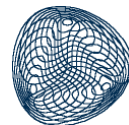

Liiklusohthliku olukorra põhjus

III MOBIILTELEFONI KASUTAMINE SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

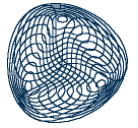
Liiklusohtlikkesse olukordadesse sattumine kaassõitjana sõidukijuhi mobiiltelefoni kasutamise tõttu (Slaid 32)

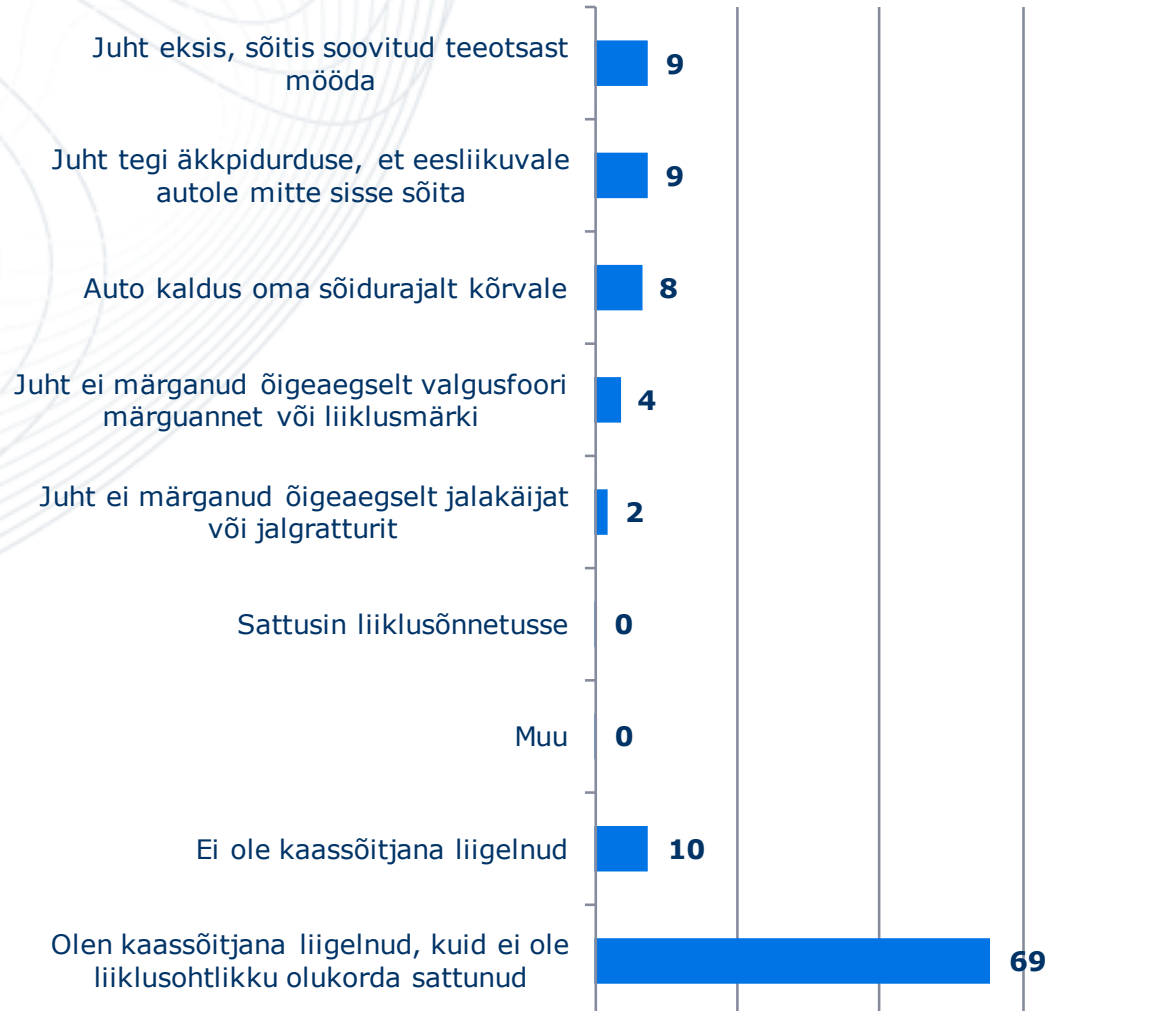
- ❖ Liiklusohtlikkesse olukordadesse on sattunud kaassõitjana sõidukijuhi mobiiltelefoni kasutamise tõttu 21% Eesti üle 14-aastast elanikku, s.o 236 000 ± 27 200 inimest.
- ❖ Levinumateks liiklusohtlikeks olukordadeks on olnud teetsast mööda sõitmine, äkkpidurdus või sõidurajalt kõrvale kaldumine (nimetati 8-9% poolt).
- ❖ Liiklusõnnetusse on kaassõitjana sattunud 0,4% Eesti üle 14-aastast elanikku, s.o kuni 4 500 inimest.

III MOBIILTELEFONI KASUTAMINE SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

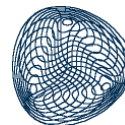
Liiklusohtlikkesse olukordadesse sattumine kaassõitjana sõidukijuhi mobiiltelefoni kasutamise tõttu, %

n=1015 (kõik)

IV

TÄHELEPANU HAJUTAMISE ENNETAMISELE SUUNATUD LIIKLUSOHUTUSKAMPAANIA

Kas sõidad?

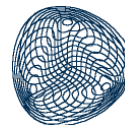
**Kui juhid,
siis juhi**

Eluliselt oluline on ainult elu.
www.mnt.ee/juhi

 SAANTEEAMET | Politsei- ja Piirivalveamet

IV KAMPAANIA

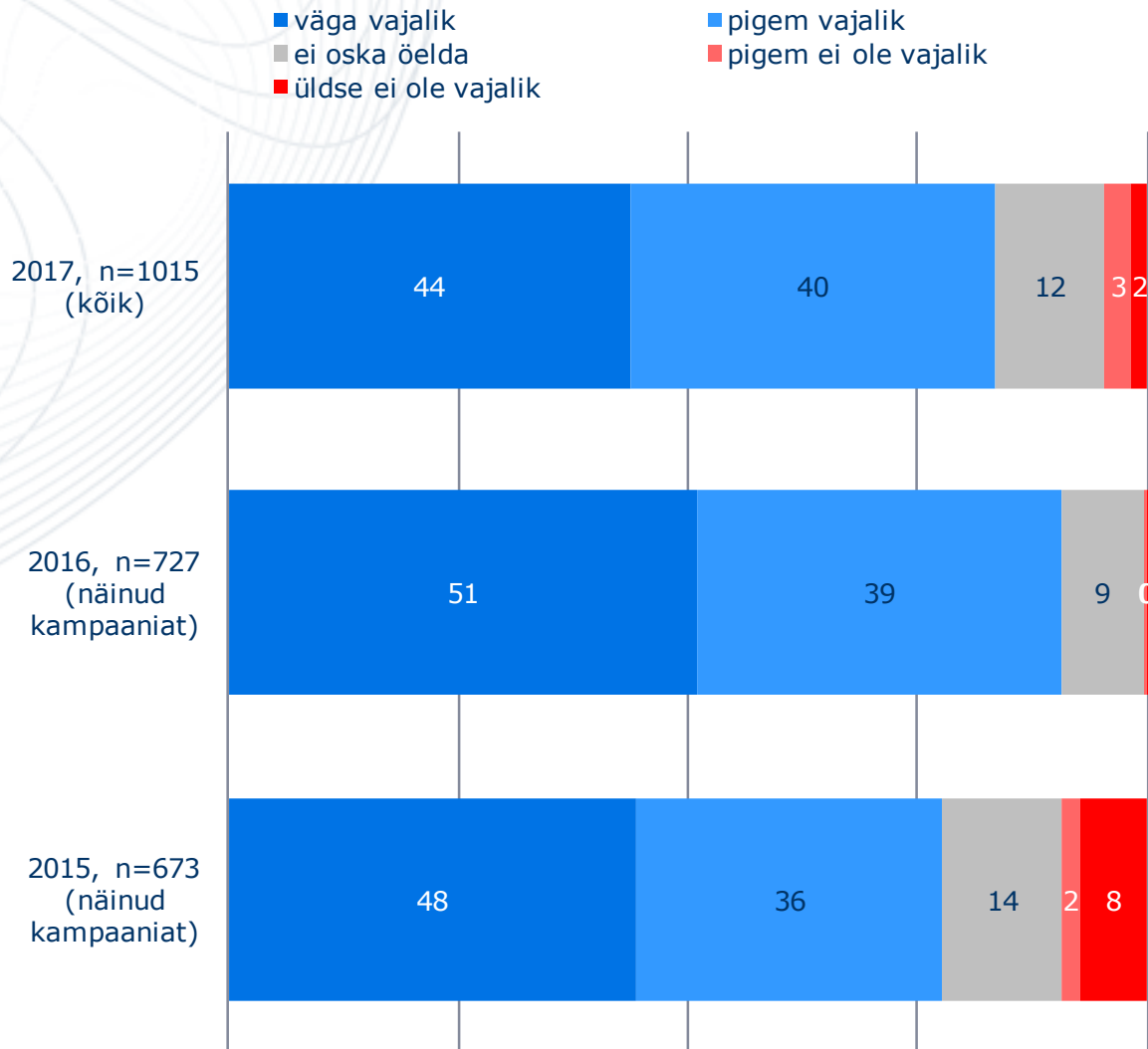
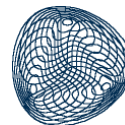
Kampaania vajalikkus (Slaid 35)

- ❖ **Tähelepanu hajutamise ennetamisele suunatud liiklusohutuskampaniaid peab vajalikuks 84% Eesti üle 14-aastasest elanikkonnast** – väga ja pigem vajalikuks pidajad on pea samavõrd. Ebavajalikuks pidajaid kokku vaid 5%, vastata ei osanud 12%.
- ❖ Kampaaniat peavad keskmisest vajalikumaks mootorsõidukit mitte juhtinud (94%) ja eestlased (87%)
- ❖ Võrreldes eelmise aastaga on kampaaniat vajalikuks pidanute osakaal vähenenud -7%, võrreldes 2015. aastaga jäänud aga samale tasemele. Samas eelnevatel kordadel oli küsimus sõnastatud veidi teisiti ja seda küsiti vaid neilt, kes vastavat kampaaniat olid näinud.

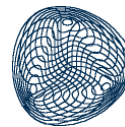
IV KAMPAANIA

Kampaania vajalikkus

IV KAMPAANIA

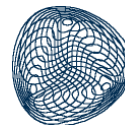
Spontaanne märkamine (Slaid 37)

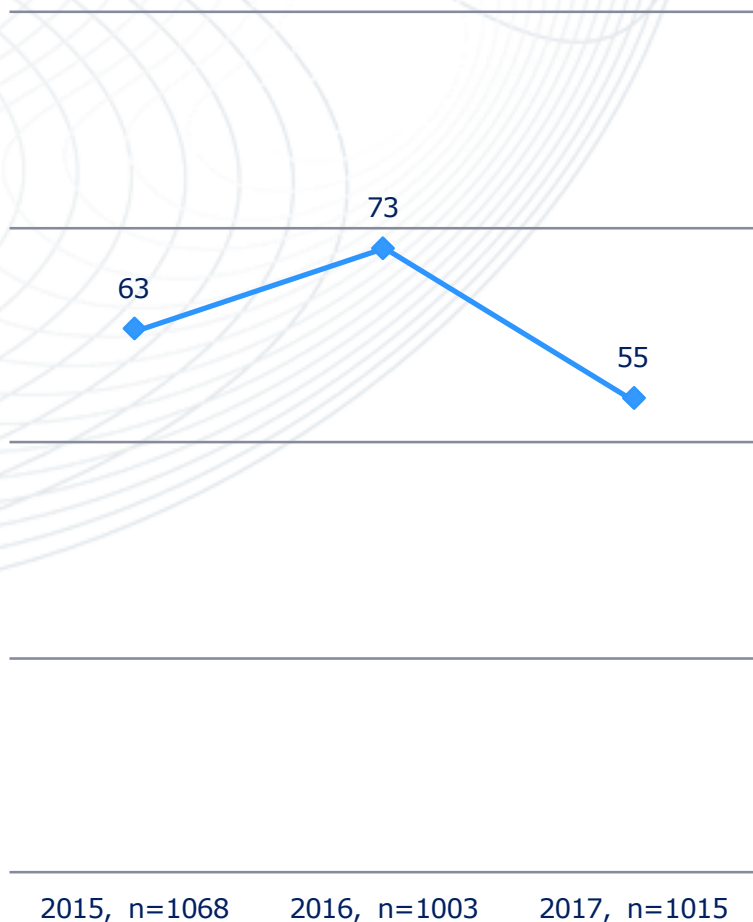
- ❖ Käesoleval aastal on arvatavalt märganud tähelepanu hajutamise ennetamisele suunatud liiklusohutuskampaaniat „Kui juhid, siis juhi” 55% Eesti üle 14-aastasest elanikkonnast, s.o 605 565 ± 33 750 inimest, mootorsõidukijuhtide seas on vastav näitaja 58%.
- ❖ Kampaaniat on keskmisest enam märganud 15-34-aastased (66-74%), eestlased (62%) ja maapiirkondade elanikud (62%); juhid, kelle töö on seotud sõiduki juhtimisega (66%), kes on kasutanud sõiduki juhtimise ajal telefoni (61%) ning kes on sattunud ise telefoni (73%), navigatsiooniseadme (83%) kasutamise või sõidukis lastega tegelemise (75%) tõttu liiklusohutlikku olukorda.
- ❖ Võrreldes eelnevate aastatega on kampaaniat märganute osakaal oluliselt langenud.
- ❖ Kampaaniat on kõige enam arvatud märganud olevat televisioonis ja välireklaami plakatitel, vastavalt 60% ja 44% kampaaniat märganutest. Kampaania on televisiooni vahendusel selle märkajateni jõudnud sagedamini eestlaste (68%) ja väiksemate linnade, maapiirkondade elanike (69-76%) puhul, välireklaami plakatitel seevastu muulaste (64%), tallinlaste (64%) kui ka 25-34-aastaste (56%) puhul.
- ❖ Kolmandik on vastavat kampaaniat näinud ka interneti-keskkonnas ja kuulnud raadiost, esimesest kanalit on seda märganud sagedamini 15-34-aastased (42-43%).
- ❖ Iga viienda kampaania märkajani on see jõudnud trükimeedia vahendusel, sagedamini üle 65-aastaste (27%) puhul.

IV KAMPAANIA

Spontaanne märkamine, %

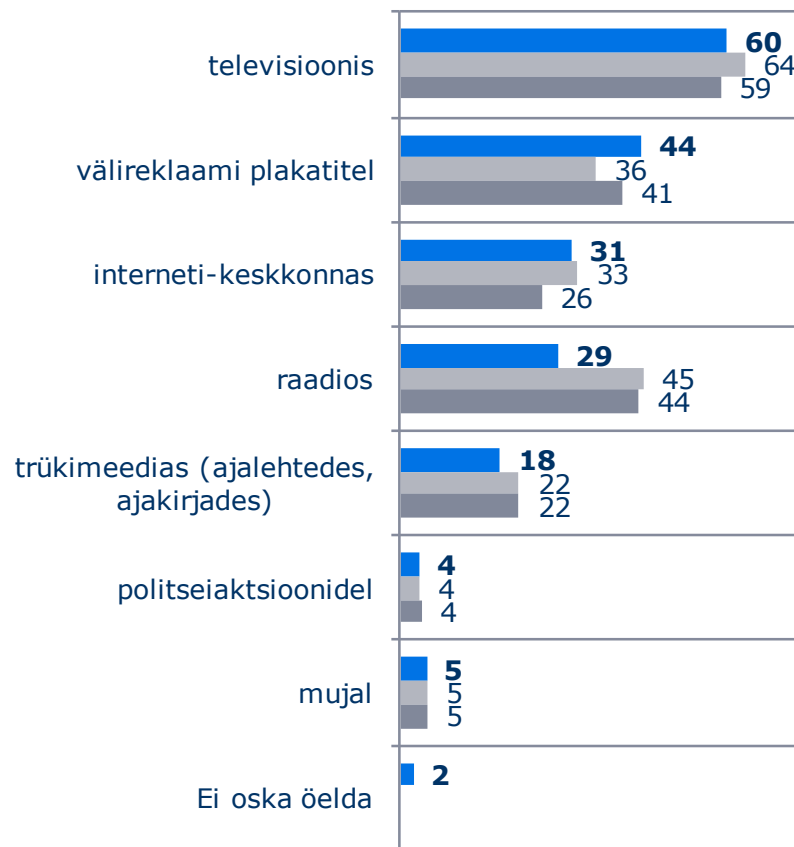

Kampaania märkamine
n=kõik

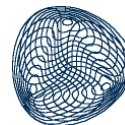
Kampaania märkamise kanal,
n=näinud kampaaniat

■ 2017, n=562   ■ 2016, n=727   ■ 2015, n=673

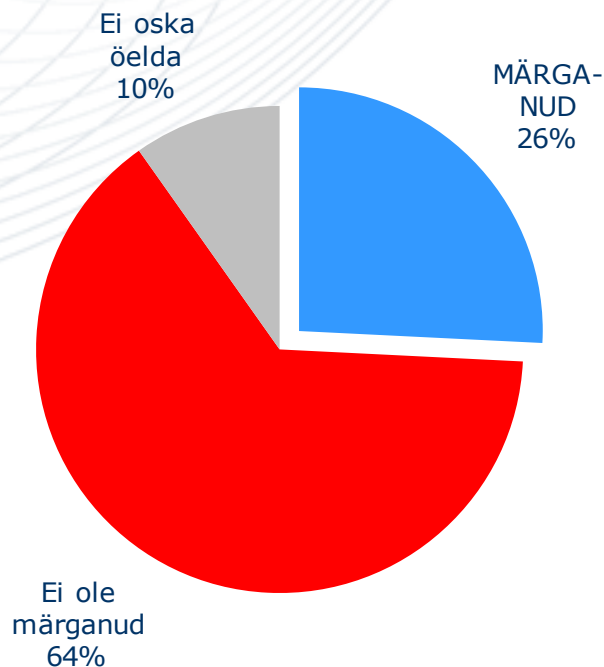
IV KAMPAANIA

Aidatud märkamine (Slaid 38)

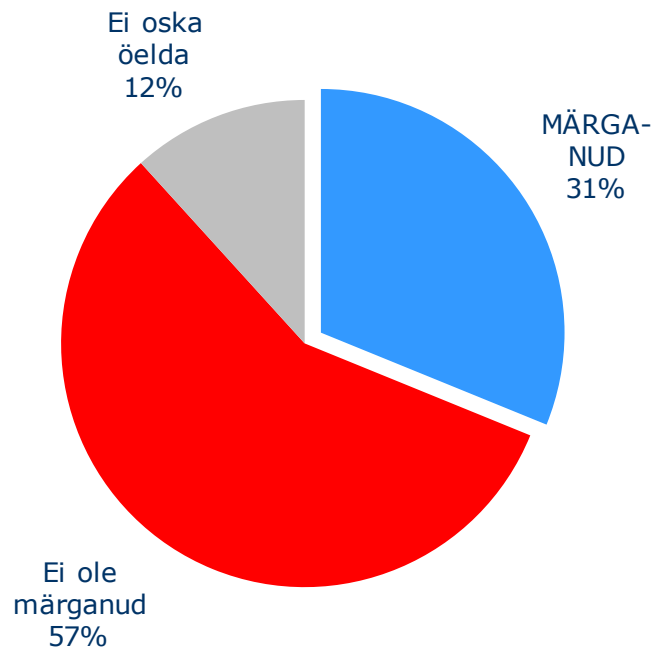

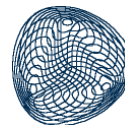
- ❖ Kampania „Kui juhid, siis juhi“ konkreetset telereklaam (aidataud kujul) oli näinud 26% Eesti üle 14-aastasest elanikkonnast, s.o 284 470 ± 29 670 inimest ja välireklaami plakateid 31%, s.o 343 700 ± 31 410 inimest.

Märkanud telereklaami
n=1015

Märkanud välireklaami
n=1015

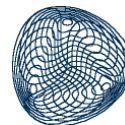

LISA I

ANKEET

ANKEET

1. Kas Teil on mootorsõiduki juhiluba?

- 1) Jah
- 2) Ei

2. Kui suur on olnud Teie viimase 12 kuu kilometraaž mootorsõidukijuhina?

- 1) Ei ole juhtinud mootorsõidukit viimase 12 kuu jooksul (0 km)
- 2) 1 - 5 000km
- 3) 5 001 - 10 000 km
- 4) 10 001 - 15 000 km
- 5) 15 001 - 20 000 km
- 6) üle 20 000 km
- 7) Ei oska öelda

SÕIDUKIJUHID (Q1=1 ja Q2=2-7)

3. Kui pikk on Teie sõidukijuhi staaž (aastates)?

- 1) Alla 5 aasta
- 2) 6 - 10 aastat
- 3) 11 - 20 aastat
- 4) 21 - 40 aastat
- 5) 40+ aastat
- 6) Ei oska öelda

4. Kas sõidukijuhtimine on Teie töö või seotud muul viisil Teie tööülesannetega?

- 1) Jah
- 2) Ei

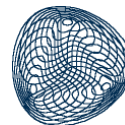
Q4=1

5. Kui suur on olnud Teie viimase 12 kuu kilometraaž sõidukijuhina töö või tööülesannete täitmisel?

- 1) 1 - 5 000km
- 2) 5 001 - 10 000 km
- 3) 10 001 - 15 000 km
- 4) 15 001 - 20 000 km
- 5) üle 20 000 km
- 6) Ei oska öelda

ANKEET

6. Milliste kõrvaliste tegevuste tõttu olete sattunud liiklusohtlikesse olukordadesse (s.h tähelepanu liikluselt on hajunud) või liiklusõnnetusse viimase 12 kuu jooksul sõidukit juhtides?

MITU VASTUST!

- 1) Telefoni kasutamine
- 2) Söömine, joomine
- 3) Suitsetamine
- 4) Lapsega (lastega) tegelemine
- 5) Navigatsiooniseadme kasutamine
- 6) Vestlus kaasõitja(te)ga
- 7) Raadiosaate, muusika kuulamine
- 8) CD vahetamine, raadiojaama otsimine
- 9) Meikimine, enese sättimist
- 10) Pildistamine, filmimine
- 11) Mõni muu tegevus
- 12) *Ei ole kõrvaliste tegevuste tõttu ohtlikku olukorda sattunud või midagi eelnimetatut teinud*

7. Kui tihti Te olete viimase 12 kuu jooksul kasutanud sõidukit juhtides telefoni?

- 1) Sageli
- 2) Mõnikord
- 3) Mitte kunagi

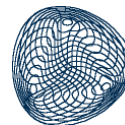
SÕIDUKIJUHID, KES KASUTAVAD SÕIDUKIT JUHTIDES TELEFONI (Q1=1 ja Q2=2-7, Q7=1 VÕI 2)

8. Kuivõrd Te kasutate sõidukit juhtides telefoni järgmisteks tegevusteks?

Mitte kunagi / Mõnikord / Sageli / Ei oska öelda

- 1) Vastate kõnedele
- 2) Teete tööga seotud kõnesid
- 3) Helistate pereliikmetele
- 4) Helistate sõpradele ja tuttavatele
- 5) Loete sõnumeid ja/või sotsiaalmeedia postitusi
- 6) Kirjutate sõnumeid ja/või postitusi sotsiaalmeediasse
- 7) Loete uudiseid ja surfan internetis
- 8) Loete e-kirju
- 9) Pildistate ja filmite

ANKEET

Q8=1-4

9. Kui tihti Te sõiduki juhtimise ajal ... ?

Mitte kunagi / Mõnikord / Sageli / Alati / Ei oska öelda

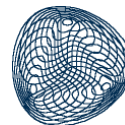
- 1) hoiate telefoni rääkimise ajal käes või kõrva ääres
- 2) kasutate telefoniga rääkimiseks käed-vabad-seadet

SÕIDUKIJUHID (Q1=1 ja Q2=2-7)

10. Kuivõrd nõustute järgmiste sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutamise kohta käivate väidetega?

Täielikult nõus / Pigem nõus / Pigem ei nõustu / Üldse ei nõustu / Ei oska öelda

- 1) Kui pean sõidu ajal helistama, peatan enne helistamist sõiduki turvalises kohas
- 2) Kasutan sõidukit juhtides telefoni turvalisemalt, kui juhid keskmiselt
- 3) Oskan hinnata, millal on ohutu sõidukit juhtides telefoni kasutada
- 4) Tegelikult ei tahaks sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutada, aga olen (tööalaselt või muul põhjusel) kohustatud
- 5) Ei tahaks, et teised liiklejad märkavad, kui kasutan sõidukit juhtides telefoni
- 6) Kasutan sõidukit juhtides telefoni nii vähe kui võimalik
- 7) Sõidukit juhtides on hea kasutada aega telefoni teel asjade ajamiseks
- 8) Minu jaoks on oluline olla kogu aeg telefoni teel kättesaadav
- 9) Lähedased ei kritiseeri, kui ma sõidukit juhtides telefoni kasutan
- 10) Mind jääb vaevama, kui ma ei vasta sõiduki juhtimise ajal telefonile
- 11) Ainuüksi telefoni helina kuulmine viib mu tähelepanu liikluselt kõrvale
- 12) Telefoni kasutamine ei sega ühelgi viisil minu sõiduki juhtimist
- 13) Telefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal on täiesti aktsepteeritav
- 14) Olen valmis telefoni kasutamisest sõiduki juhtimise ajal loobuma
- 15) Huvitavast õnnetuspaigast möödumisel teeksin sellest pilti

SÕIDUKIJUHID, KES KASUTAVAD SÕIDUKIT JUHTIDES TELEFONI JA ON SATTUNUD SELLE TÕTTU LIIKLUSOHTLIKKU OLUKORDA (Q1=1 ja Q2=2-7, Q7=1 VÕI 2 JA Q6=1)

11. Millistesse liiklusohtlikesse olukordadesse või liiklusõnnetusse Te olete viimase 12 kuu jooksul sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutamise tõttu sattunud?

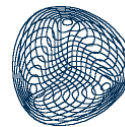
MITU VASTUST!

- 1) Hetkeks ei pannud muud liiklust tähele
- 2) Pidurdasin äkiliselt, et eessõitvale sõidukile mitte otsa sõita
- 3) Sõiduk kaldus oma sõidurajalt kõrvale
- 4) Ei märganud õigeaegselt jalakäijat või jalgratturit
- 5) Ei märganud õigeaegselt valgusfoori märguannet või liiklusmärki
- 6) Sõidukiirus langes märkamatuks
- 7) Eksisin, sõitsin soovitud teeotsast mööda
- 8) Tegin avarii (sõitsin teisele autole sisse või toimus muu liiklusõnnetus)
- 9) Muu, mis? _____

12. Kuidas Te liiklusohtlikku olukorda või liiklusõnnetusse sattumise hetkel telefoni kasutasite?

MITU VASTUST!

- 1) Rääkisin telefoniga
- 2) Helistasin (valisin numbrit)
- 3) Võtsin kõne vastu
- 4) Otsisin telefoni sõidukist või kotist
- 5) Sirvisin telefoni menüüd
- 6) Kirjutasin sõnumit ja/või sotsiaalmeediasse
- 7) Lugesin sõnumeid ja/või sotsiaalmeedia postitusi
- 8) Vaatasin navigaatorit
- 9) Pildistasin / filmisin
- 10) Muu tegevus

KÕIK

13. Kuivõrd tõsiseks ohuks on Teie arvates allpool loetletud tegevused sõiduki juhtimisel?

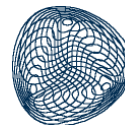
Väga tõsine / Pigem tõsine / Pigem ei ole tõsine / Pole üldse tõsine / Ei oska öelda

- 1) Juhtimine alkoholi mõju all
- 2) Juhiloata juhtimine (juhtimisõigus puudub)
- 3) Punase tule alt läbisõit
- 4) Kiiruse ületamine rohkem kui 10 km/t
- 5) Turvavöö kinnitamata jätmine
- 6) Möödasõit üle pidevjoone
- 7) Punase tulega tee ületamine
- 8) Liiga väike pikivahe eessõitjaga
- 9) Kiiruse ületamine kuni 10 km/t
- 10) Juhtimine väsinuna
- 11) Sõnumite ja/või sotsiaalmeedia postituste saatmine ja lugemine juhtimise ajal
- 12) Mobiiltelefoni kasutamine käed-vaba-seadmeta juhtimise ajal

14. Palun hinnake 5–sel skaalal, kus 1 = täiesti ohutu ja 5 = täiesti ohtlik, kui ohtlikuks peate autoroolis olles:

Skaala 1-5 kus 1=täiesti ohutu ... 5=väga ohtlik / EOÖ

- 1) mobiiltelefoniga rääkimist (telefonile vastamine ja kõne valimine)
- 2) mobiiltelefoniga sõnumite, postituste saatmist ja lugemist
- 3) söömist, joomist
- 4) suitsetamist
- 5) lapsega (lastega) tegelemist
- 6) navigatsiooniseadme kasutamist
- 7) elavat (tähelepanu tõmbavat) vestlust kaasõitja(te)ga
- 8) huvitava raadiosaate või valju muusika kuulamist
- 9) CD vahetamist, raadiojaama otsimist
- 10) Meikimist, enese sättimist
- 11) Pildistamist, filmimist
- 12) mõnda muud tegevust

15. Kuivõrd nõustute järgmiste väidetega?

Nõustun täielikult / Pigem nõustun / Pigem ei nõustu / Ei nõustu üldse / Ei oska öelda

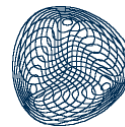
- 1) Oleks vaja rakendust, mis täielikult välistaks juhil sõidu ajal telefoni kasutamise (ei võimalda kõnet valida ega vastu võtta)
- 2) Juhtimise ajal telefoni ebaseadusliku kasutamise eest tuleks määrata senisest karmimaid karistusi
- 3) Juhtimise ajal ebaseaduslikult telefoni kasutanud juhid tuleks saata koolitusele
- 4) Kaassõitjana palun kõrvaliste tegevustega tegeleval sõiduki juhil sõidule keskenduda

16. Millistesse liiklusohlikesse olukordadesse olete viimase 12 kuu jooksul kaassõitjana sattunud kuna juht kasutas juhtimise ajal telefoni?

MÄRKIGE KÕIK SOBIVAD

- 1) Sattusin liiklusõnnetusse
- 2) Juht tegi äkkpidurduse, et eesliikuvale autole mitte sisse sõita
- 3) Auto kaldus oma sõidurajalt kõrvale
- 4) Juht ei märganud õigeaegselt jalakäijat või jalgratturit
- 5) Juht ei märganud õigeaegselt valgusfoori märguannet või liiklusmärki
- 6) Juht eksis, sõitis soovitud teeotsast mööda
- 7) Muu, mis? _____
- 8) *Ei ole kaassõitjana liigelnud*
- 9) *Olen kaassõitjana liigelnud, kuid ei ole liiklusohlikku olukorda sattunud*

ANKEET

17. Kas Te käesoleval aastal olete märganud tähelepanu hajutamise ennetamisele suunatud liiklusohutuskampaaniat „Kui juhid, siis juhi“? (vene keeles vastavalt “Если ты за рулем, то управляй”)

- 1) Jah
- 2) Ei
- 3) Ei oska öelda

Q17=1

18. Kus Te seda kampaaniat märkasite? Kas... VÕIB MITU VASTUST!

- 1) televisioonis
- 2) raadios
- 3) trükimeedias (ajalehtedes, ajakirjades)
- 4) välireklaami plakatitel
- 5) interneti-keskkonnas
- 6) politseiaktsioonidel
- 7) mujal (kus?) _____
- 8) ei oska öelda

19. Kuivõrd vajalikuks Te vastavat kampaaniat peate?

- 1) väga vajalik
- 2) pigem vajalik
- 3) pigem ebavajalik
- 4) täiesti ebavajalik
- 5) ei oska öelda

20. Kas Te olete näinud järgmist telereklaami? (vastavalt eesti- või vene keelne) KLIPP

- 1) jah
- 2) ei
- 3) *ei oska öelda*

21. Kas Te olete näinud järgmist (välireklaami) plakati? VISUAAL

- 1) jah
- 2) ei
- 3) *ei oska öelda*